

2027 Dones a l'EDUCACIÓ

Temps de dones,
dones en el temps

ACTIVITATS
SUGGERIDES A
LES DARRERES
PÀGINES

Suna
Valle

STES
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Dones

CONFEDERACIÓN
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Dones

STEI

STEI

CONFEDERACIÓN
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Dones

STES
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Dones

www.organizaciandemujeres.org
@OrgMujeresCI
omujeres.confederacioninter

Elabora i edita: Organització de Dones d'ISTES Interindical | o.mujeres@stes.es
Col·labora: Clara Abellán Beltrán, Mònica Amor Tapas, Mª Antonia Ampudia de la Puente, Inés Barba Jiménez, Sonia Blázquez, Elisabet Brines Martínez, Comba Campol Carcia, Feli Casás Alfontín, M.A. Castillo Guerrero, Ewelina Deniz Naranjo, Lourdes Espinosa Fernández-Esparrtero, Consueño Ferrer Lozano, Nuria García Alvaraz, Raquel María García Martínez, Emma González Ortiz de Landaluce, Sandra García Pecharromán, María José Giménez, Teresa Giménez, Olga Gómez Carrasco, Emma Hernández Sánchez, Aurora Juncuena Cambarra, Aurelia Laboz, Susi de León Morgado, Eva López Carrascosa, Faquí López Carola, Leire López Rubio, Sara Martín Sánchez, Esperanza Martínez Carola, Lolo Martínez Ruiz, Ana Mª Miguel de Miguel, Ana Millán Carola, Rosa Delia Morales Pantoja, Maite Munarriz, Marisol Muñoz Martín, Irene Muñoz Ruiz, Mª Nadal, María Victoria Oliver Cuenca, María Antonia Orell, Fuenolisa Ortiz Burguillos, María Angustias Osorio Molina, Mª Julia Oviedo Royo, A. Padial Rodríguez, Ana María Perello, Clara Pino Barón, J.M. Piza, Erika Puig Cobella, Ana Rodondo Monzon, Eva Ruiz Arnáiz, Magdalena Torres Martín, J. Ruiz Travieso, Anabel Sánchez, Sandra Serra, Silvana Sobrino Calvo, María Talalla Ramón, Clorja Turrión Carola.

Traducció: Maria Antonia Orell, Ana Maria Perello.

Il·lustracions: Suna Valle | Contacte: sunavallearte@gmail.com | Tàl·loc: @suna_valle | Arter: @suna_valle_arte

Disseny gràfic i maquetació: Mònica Muñoz Montejano | Àrea de Comunicació de CI | comunicacion@interindicales

Depòsit Legal: M-16286-2026 | Publicació de difusió gratuïta | Tiratge: 70.000 exemplars

CC BY NC ND
Aquesta publicació es pot copiar i reproduir lliurement, respectant els crèdits i atribucions de les imatges i l'autoria de l'obra en el seu conjunt.

Dones a l'EDUCACIÓ
Temps de dones, dones en el temps

2027

Pioneres

Dones a l'EDUCACIÓ

MARÍA DE MAEZTU

"Som feminista, m'avergonyiria de no ser-ho, perquè trec que qualsevol dona que pensa ha de sentir el desig de col·laborar, com a persona, en l'obra total de la cultura humana."

laescola.la-republica.es

FÁTIMA MUHAMMAD AL-FIHRI

"Va fundar una madrasa considerada la primera institució d'educació superior del món, encara operativa en l'actualitat i coneguda com a Universitat de Qarawiyyin a Fes, Marroc."

wikipedia

GABRIELA MISTRAL

"Va fer feina com a professora a diverses escoles, es va convertir en una important pensadora respecte del paper de l'educació pública."

wnmagazin.com

Gener 2027

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

				1	2	3
				1900 Neix a Pulianas (Granada) Pilar Lustau Ortega, professora numerària d'orque al Conservatori de Granada.	2022 S'aprova a Galícia el primer protocol d'actuació sobre delictes sexuals, dirigit per la magistrada gallega i feminista Ana López-Suevos.	1831 Neix a Naigson (Índia) Savitribai Phule, primera mestra de l'Índia. Funda una xarxa d'escoles per a nines i dones desfavorides.
4	5	6	7	8	9	10
1956 Neix a Gran Canària Evelia Déniz Naranjo, sindicalista i mestra compromesa amb el feminisme del sindicat STEC-IC.	1875 Neix a Vilarluengo (Terol) Melchora Herrera Alora, mestra, pedagoga i escriptora. 1902 Neix a Viveiro Maruja Mallo, participo en les Missions Pedagògiques acostant l'art i la cultura al poble des d'una visió emancipadora.	1905 Neix a la Corunya Lolita Díaz Balino, pintora i professora gallega, primera dona membre de la Reial Acadèmia Gallega de Belles Arts.	1948 Mor María de Maetzu. La seva tasca educativa i cultural contribuï a l'impuls de la participació de les dones a l'educació superior.	1996 Mor a Majadahonda (Madrid) Carmen Conde Abellán, poetessa, dramaturga i mestra. El 1931 fundà la primera Universitat Popular de Cartagena.	1925 Concepción Pérez Iglesias és elegida batessa de Portas (Pontevedra). Fou mestra de l'escola d'aquesta localitat gallega.	Neix a Orbaiceta (Navarra) Joaquina Equaraz Ibáñez, primera dona professora de la Universitat de Granada.
11	12	13	14	15	16	17
1992 Neix M. Teresa Martínez Romero, docent i recercadora en Ciències de l'Esport a la UMU.	1973 Neix a Bons Aires (l'Argentina) Valeria Flores, escriptora, mestra i activista feminista.	1967 Neix a Heidenheim (Alemanya) Mar Romera Morón, mestra, il·lusionista en Pedagogia i Psicopedagogia.	1949 Es reconeix el dret al vot de les dones xilenes merobes a l'activisme de dones com Elena Caffarena i Amanda Labarca.	1955 Neix a Algesires (Cadix) Carmen Guerrero Villalba, doctora en Història de l'Art i pedagoga a través de l'art i la història de les dones.	1994 Mor a Medina de Pomar (Burgos) Concepción Sainz-Arnor destacada mestra a l'educació rural.	1944 Neix Sara Barceló, professora en el Liceu de Guadalajara compromesa amb el medi ambient. 1911 Neix a Cambados (Pontevedra) Nieves Fariza Alonso, docent i sindicalista gallega pionera en la defensa dels drets de les dones.
18	19	20	21	22	23	24
2018 Mor a Tresmonte d'Arriba (Astúries) Concha Rodríguez, coneguda com a Concha Tresmonte, soneadora de pandereta experta i gran conectora i transmissora de la cultura tradicional asturiana.	1977 Neix a Osoa (l'Aragó) Sara Giménez Giménez, advocada, activista i política. Directora General de la Fundació Secretariat Cívic.	2023 Culmina a Bilbao el Congrés Emmakumeak dedicat a l'economia feminista i l'agenda de la igualtat real entre homes i dones.	1928 Margarita Comas Camps defensa la seva tesi doctoral a la Universitat Central de Madrid. Fou biòloga, pedagoga i professora de la Universitat de Barcelona.	1939 Neix a París (França) Mercedes Trujillo, fundadora del Col·lectiu d'Educació de Persones Adultes «Carmen Conde», participant activa del projecte Educació Alliberadora.	1978 Neix als EUA Emma Hart Willard, activista dels drets de les dones, que dedicà la seva vida a l'ensenyament.	1982 Neix a Burgos Laura Pérez de la Vega, especialista en Educació Especial i coordinadora de l'Associació per a la Defensa de la Dona: «La Roda».
25	26	27	28	29	30	31
1975 Neix M. José Giménez Acón, responsable actual de l'Organització de Dones d'ISTA. 1976 Neix a Còrdova Carmen Ruiz Repollo, sociòloga especialitzada en violència de gènere en adolescents i joves.	1944 Neix a Alabama (EUA) Angela Davis. Fou una filòsofa i política feminista, marxista i antiracista.	1958 Neix Dolores Lorente Martí, docent de l'escola rural i referent en els moviments de renovació pedagògica en l'àmbit rural de zones de la Regió de Múrcia.	1935 Islàndia legalitza l'avortament. És el primer país occidental a fer aquesta passa.	1966 Mor a Pontevedra Josefa Iglesias Vilarelle, mestra i pedagoga. Autora del primer mètode de lectura escrit en gallec.	1881 Neix Martina Casiano i Major. Escriu Experiments de Física, primer llibre de text escrit per una dona exclusivament des d'una perspectiva experimental de l'ensenyament de les Ciències Físiques.	1870 Neix a Chiavari (Itàlia) Maria Montessori, pedagoga creadora del Mètode que du el seu nom. 1959 Neix Isabel Cobo Molina, que ha format part de moviments de renovació pedagògica.

Temps de dones, dones en el temps

STES
INTERINDIVIDUAL
Organización de Mujeres
Organización de Dones

CONFEDERACIÓN
INTERINDIVIDUAL
Organización de Mujeres
Organización de Dones

STEI

Mestres transformadores

Dones a l'EDUCACIÓ

ROSA SENSAT

"L'escola ha de modificar les seves tendències per adaptar-se a les necessitats del present i a les que es dibuixen en els horitzons del futur."

iporia.com

ANTÍA CAL VÁZQUEZ

"Va contribuir de manera decisiva en la producció de materials pedagògics en llengua gallega."

wikipedia

MARÍA MONTESSORI

"Ensenyar ensenyant, no corrent."

Febrer 2027

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

1

2014 Mobilització del «Tren de la Llibertat» en què milers de dones es van manifestar contra la reforma restrictiva de la llei de l'avortament.

2

1862 Neix a València Concepció Alexandre Ballester, mestra, metgessa, activista, feminista, sufragista i científica.

3

1954 Neix a San Javier (Múrcia) Rosa Pehalver Pérez. Va elaborar per a l'Institut de la Dona de la Regió de Múrcia el primer llibre dedicat a l'anàlisi del sexisme en els llibres de text.

4

1749 Neix a Saragossa Josefa Amar i Borbó, pedagoga i escriptora de la Il·lustració.

5

1939 Neix a Vigo Marta Xosé Queizán escriptora, catedrática de llengua i literatura gallega i figura rellevant del feminisme.

6

Dia Internacional TOLERÀNCIA ZERO amb la MUTILACIÓ GENITAL FEMENINA

1881 Neix a Port de la Selva (Alt Empordà) Anna Rubiés, mestra, pedagoga i escriptora catalana.

7

1979 Neix a Taiz (Yemen) Tawakkil Karman, periodista i activista per la lluita no violenta dels drets de les dones. 2009 Margarita Ledo ingressa a la Real Acadèmia gallega.

8

1958 Neix a Rio Branco (Brasil) Marta Osmarina Silva. És política, ecologista i pedagoga.

9

1944 Neix a Madrid Manuela Carmena Castrillo, advocada laboralista, magistrada, jutgessa i política. 2019 Mor a Palma (Mallorca) Aina Moll, filòloga, figura central de la cultura i normalització del català a les Illes.

10

1966 Neix a Palma (Mallorca) Margalida Pons i Jaume, escriptora, poetessa i professora universitària. 1992 Mor Veneranda Manzano, mestra republicana asturiana. Defensora de l'escola pública.

11

DIA INTERNACIONAL DE LES DONES I LES NENES EN LA CIÈNCIA

1990 Mor Clara González de Behringuer, educadora, advocada, política i feminista panamenya.

12

1988 Neix a Madrid Clara Campomar, advocada, escriptora, política i defensora dels Drets de la Dona.

13

1956 Mor a Redondela (Vigo) Ernestina Otero Sestelo, mestra i pedagoga pionera en la formació de docents i en la coeducació, represaliada després del cop d'estat franquista.

14

1946 Enriqueta Otero Blanco fou detinguda. Passa 19 anys a la presó per ser mestra, comunista, antifranquista i feminista. 2024 Pilar Cuder rep el Reconeixement de la Càtedra d'Estudis de Gènere Clara Campomar.

15

1874 Neix a León Faustina Álvarez Garofa, primera dona inspectora per oposició d'Ensenyament Primari i fundadora, el 1914, de la primera Mutualitat Escolar de Nines a Astúries.

16

1933 Neix a Nova York Susan Sontag, influent intel·lectual, escriptora i assagista amb perspectiva de gènere des d'una mirada crítica.

17

1905 Neix a Budapest Rózsa Péter. Va estudiar matemàtiques i va obtenir plaça com a educadora en una època difícil per a les dones.

18

1957 Neix Carmen Aguiló Díaz, professora titular de Teoria i Història de l'Educació a la Universitat de València, especialitzada en història educativa valenciana, especialment durant la Segona República i el franquisme.

19

1884 Neix a Mollina (Màlaga) Elisa López Velasco, mestra que va col·laborar amb les Missions Pedagògiques.

20

1972 Mor a San Diego (Califòrnia) Maria Goeppert-Mayer, física estatunidenca d'origen alemany i segona dona guanyadora del Premi Nobel de Física.

Dia Internacional de la llengua de la MATERNA

22

Dia Europeu per la igualtat salarial de dones i homes

23

1787 Neix a Berlín (Connecticut) Emma Hart Willard, activista estatunidenca dels Drets de les Dones escriptores i dedicada a l'educació.

24

Es commemora el Dia de la Dona paraguayana i es recorda la valentia i contribució de les dones en la Guerra de la Triple Aliança.

25

1972 Neix M. Teresa Giménez Acón. Ha estat responsable de l'Organització de Dones d'ISTA.

26

1910 Neix a Castroverde (Lugo) Enriqueta Otero Blanco, mestra, militant comunista, guerrillera antifranquista i feminista.

27

1964 Mor a Washington (EUA) Anna Julia Haywood, escriptora i educadora estatunidenca fundadora de la *Lliga de les Dones de Color a Washington*.

28

1892 Neix a Florida (EUA) Augusta Savage, docent, artista i activista en la lluita social pels drets de la comunitat afroamericana.

Temps de dones, dones en el temps

STES
INTERINDUCIAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

CONFEDERACIÓN
INTERINDUCIAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

STEI

Mestres i pedagogues en la República

Dones a l'EDUCACIÓ

JUSTA FREIRE

"Transformau aqueixes aules, ensenyau a viure no només a estudiar."

AURELIA GUTIÉRREZ BLANCHARD

"Primera directora interina a la 1ª Escola de Magisteri Primari de Melilla."

wikipedia

CARMEN CONDE

"No som, com alguns creuen, per ser feministes enemigues dels homes... però som enemigues de les injustícies de certes lleis fetes pels homes."

Març 2027

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
1778 Neix M. Josep Marín, docent i fundadora de Cieza en Xarxa, organització per a la protecció a la infància. Neix Lola López-Caniego, professora de Sociologia en la UCLM i feminista compromesa.	1980 Neix a la Corunya Maria Barbeito Cerviño, pedagoga, traductora, lingüista, escriptora i professora gallega. Va lluitar pel bilingüisme educatiu i per la igualtat de la dona a l'ensenyament.	1976 El moviment feminista d'Euskal Herria reivindica el paper de les dones en les vagues com a part activa de la lluita obrera.	1873 Neix a Sant Sebastià Benita Anses Manterola, mestra i presidenta de Asociación Nacional de Mujeres Españolas, on va lluitar pel sufragi femení i les lleis que subordinaven a la dona.	1952 Neix Pepa Martínez, docent i cofundadora de l'Associació de Memòria Històrica de Cartagena. 1949 Neix Carmen Rueda, premiada pel seu treball dedicat a les dones republicanes de Jaén.	1972 Neix Hanan Al-Hroob, mestra compromesa amb nins i nines traumatitzades per la violència. 1963 Neix Fina Llorens, voluntària en el Projecte El Jusió de Cartagena. 2002 Es crea l'Associació de Dones Educadores de l'STEI.	1888 Neix a Alajuela (Costa Rica) M. Teresa Obregón Zamora, educadora i una de les primeres dones que va defensar la necessitat d'una educació sexual.
DIA INTERNACIONAL DE LES DONES 1926 Neix Josefina de Aldecoa a Lleó, escriptora i pedagoga.	1977 Primera trobada de les Mestres Membres de Consell Educatiu de Castella i Lleó, moviment de Renovació Pedagògica.	1898 Neix a Carolina del Sud (EUA) Josephine Groves activista que va lluitar per la inclusió de les nines afroamericanes en el moviment Girl Scouts.	1904 Neix a Alemanya Hilke Bruch, psiquiatra i psicoanalista, experta en psicologia femenina, que va fugir de l'Alemanya nazi.	1995 Neix Ana Cristina Bello Ruiz, docent i activista per la memòria històrica a la Regió Murciana. 1951 Neix Mª Dolores Ramos, docent especialista en Història de les Dones.	1858 Gregoria Brun rep un premi a Saragossa pels seus serveis en l'ensenyament. 1956 Neix Pura Sánchez, investigadora granadina sobre la repressió de les dones durant el franquisme.	1898 Neix a Sevilla Matilde Casanova una mestra que animava les nenes a estudiar i a valer-se per si mateixes. 2024 Pilar Ouder ep el Reconeixement de la Càtedra d'Estudis de Gènere Clara Campoamor.
1883 Neix a Badostén (Navarra) Josefa Uriz Pi, mestra, pedagoga i activista política militant del Partit Comunista.	1962 Neix Maria José Campillo, professora de Filosofia i impulsora de projectes d'igualtat i de l'ecofeminisme des de les ciències i les arts.	1877 Neix a Caravia (Astúries) María Baldín mestra i escriptora en llengua asturiana.	1962 Neix M. Joaquina Sánchez, professora de Formació i Orientació Laboral, feminista i sindicalista i defensora de l'escola pública.	1946 Mor a Ciutat de Mèxic Matilde de la Torre Gutiérrez, periodista, escriptora, pedagoga i política socialista càntabra. Va ser impulsora de les Cases Pàgones a Cantàbria.	2001 Mor a l'Havana (Cuba) Dora Alonso, primera dona cubana a rebre el Premi Nacional de Literatura.	DIA INTERNACIONAL de la L'ELIMINACIÓ de la DISCRIMINACIÓ RACIAL
1935 Aniversari del Sufragi Femení a Puerto Rico, aconseguit després d'anys de lluita d'activistes i sufragistes.	1956 Neix Carmen Díaz Simón, pedagoga que va integrar l'educació per a la pau i el feminisme en la pràctica docent. 1937 Mor a Segòvia M. Fuenclisa Moreno, que pertanyé a l'Associació de Treballadors de l'Ensenyament.	1912 Neix a Richmond (EUA) Dorothy Height, reconeguda activista estatunidenca pels drets civils i de les dones.	1934 Neix a Toledo (Ohio, EUA) Gloria Marie Steinern, activista dels drets de la dona.	1963 Neix a Cangas de Onís (Astúries) Berta Pihan, professora i política compromesa amb el feminisme i l'oficialitat de l'asturià.	1905 Neix a Madrid Carlota O'Neill de Lamo, escriptora, dramaturga i periodista feminista, republicana i molt lligada a Melilla. 1952 Neix Teresa Meana, filòloga i professora asturiana, experta en llenguatge inclusiu.	1895 Neix Àngela Ruiz Robles, mestra, escriptora i inventora lleonesa. 1915 Mor Isabel Muñoz-Caravaca, mestra, periodista, activista obrera, ecologista i feminista.
1877 Neix Zoila Aurora Cáceres Moreno precursora de la lluita en favor del dret al sufragi de les dones al Perú. 1809 Neix Flora Tristán, una de les grans fundadores del feminisme modern.	1969 Neix Alicia Magla Jena Sintes, Balears. 2022 Mor Anitta Cal (Fontvedra), gran renovadora de l'educació gallega contemporània. DIA INTERNACIONAL de les EMPLEADES de la LLAR	1932 Neix a Oriola (València) Julia Rodríguez Hernández, mestra compromesa amb la Memòria Històrica.				

Temps de dones, dones en el temps

STES
INTERINDUSTRIAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

CONFEDERACIÓN
INTERINDUSTRIAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

STEI

Mestres a l'exili

Dones a l'EDUCACIÓ

JOSEFA ÚRIZ PI

"Els seus moderns plantejaments pedagògics varen escandalitzar les forces reaccionàries de la capital catalana."
educomunicacion.es

MÀRIA LUISA NAVARRO MARGATÍ

"Va ser professora del col·legi nacional de sordmuts i cecs. Després de la guerra es va exiliar amb la seva família a Gran Bretanya i posteriorment a l'Argentina."
wikipedia

MARGARITA COMAS CAMPS

Pedagoga i biòloga vinculada a la Institució Lliure d'Ensenyament i autora de 'La coeducació dels sexes'.
wikipedia

Abril 2027

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

1 1959 Neix a Castelló Consuelo Aguilar Ródenas. La seva obra ha estat estretament lligada a la recerca i a la implementació de projectes educatius en la formació inicial del docent.

2 1929 Neix Elena Gianini, pedagoga i escriptora italiana, autora del llibre *Dalla parte delle bambine*. 1947 Neix Camille Anna Paglia, crítica social, intel·lectual, escriptora i professora d'humanitats estatunidenca.

3 1909 Neix a Barcelona Carme Serrallonga i Calsell, pedagoga i traductora catalana.

4 Neix Mª Luz González Rodríguez, responsable de l'OM 2015-20. 1866 Neix Anne Sullivan, mestra innovadora en l'educació de persones sordes.

5 1936 Neix a Santiago (Xile) Julieta Kirtwood figura clau en la teorització de la necessitat d'incloure la perspectiva de gènere en la política.

6 1953 Es reconeix oficialment el vot femení a Mèxic.

7 1889 Neix Gabriela Mistral poetessa, diplomàtica i pedagoga xilena. 1954 Neix Montserrat Ferrer, professora activa en materials en defensa del valencià.

8 **Dia Internacional del Poble Gitano** Rami Fernández, primera professora gitana amb discapacitat rep el Premi de l'Institut de Cultura Gitana.

9 Neix Isabel González López, responsable de l'OM 2007-10. 1950 Neix a O Pino (La Corunya) Marta Salvado, activista política i sindical i una de les figures fonamentals de la renovació pedagògica gallega.

10 1959 Neix Sara de Navascués, professora de FP, feminista i sindicalista, defensora de l'Escola Pública. 1889 Neix Gabriela Mistral, poetessa, professora i pedagoga.

11 1889 Teresa Mañé i Miravet, mestra i periodista catalana, guanya un premi pel seu assaig *L'educació lliure de la dona*.

12 1872 Neix a Barcelona Francesca Bonnemaison i Fariols, educadora, escriptora i promotora de l'educació popular catalana.

13 2022 Mor a Rianxo (la Corunya), Carmen Muñoz Manzano, escriptora i docent represaliada i exiliada, impulsora de les Missions Pedagògiques i inspectora.

14 1944 Neix a la Nucia (València) Carme Miquel Diego, professora alacantina que participà en moviments sindicals i de defensa de l'escola pública.

15 1937 Neix Obdolia Guerrero Bons, condemnada a pena capital. Va lluitar per aconseguir la primera Escola de Magisteri Primària a Melilla. Va lluitar per l'educació universal, la igualtat i la lluita social.

16 1954 Neix a Cadis (Espanya) Patrocinio Aqueyo Montoro, mestra i activista sindicalista.

17 1961 Neix Ana Valencia, docent, creadora del Concurs de Memòria Històrica per a joves a la Regió de Múrcia. 1858 Neix Ana Mª Solo, escriptora, pedagoga i periodista extremeña.

18 1923 Neix a l'Havana (Cuba) Anita Cal, una de les grans renovadores de l'educació gallega contemporània. Va fundar el Col·legi Rosalía de Castro a Vigo.

19 1932 Neix Aurelia Cutiérrez-Cueto, nomenada primera directora en la Primera Escola de Magisteri d'Educació primària de Melilla. Neix Francisca López García, responsable de l'OM 2012-14.

20 1992 Mor Enriqueta Castellanos Pereda, mestra madrilenya que va introduir i promoure la renovació pedagògica a la seva escola.

21 1879 Neix a Jèpara (Indonèsia) R.A. Kartini, pionera dels drets de les dones a Indonèsia. Va lluitar per l'accés a l'educació de les nines.

22 **Dia Internacional de les nines a les TICs** 1904 Neix a Vèlez (Màlaga) María Zambrano, filòsofa, poeta i assagista.

23 1879 Neix a Ferrol (la Corunya) Aurora Rodríguez Carballeira, burgesa, rep el premi Alagar per la seva novel·la *Un canto a la resiliencia juvenil*.

24 2025 Marina Montero Aguirre, professora de matemàtiques, burgesa, rep el premi Alagar per la seva novel·la *Un canto a la resiliencia juvenil*.

25 1926 Mor a Estocolm (Suècia) Ellen Key. Les seves teories sobre la vida familiar, el pacifisme, el feminisme i l'ètica es van fer un lloc en la història de Suècia.

26 **Dia de la Visibilitat Lèsbica** 1893 Neix a Beloncio (Astúries) Veneranda García-Blanco Manzano, mestra i diputada durant la Segona República, exiliada a França i Mèxic després de la Guerra dels Tres Anys.

27 1958 Neix a Alcañet Mari Carmen Gil, mestra d'educació infantil i primària, referent del feminisme i de l'activisme dins de l'STEPV.

28 1936 Neix a Avellaneda (l'Argentina) Alejandra Pizarnik, poetessa argentina exploradora de la identitat i la subjectivitat femenina.

29 1932 Mor en l'exili a Lausana Clara Campoamor. 1962 Neix Lola Ateiza, professora d'Intervenció Socio comunitària, coeducativa, sindicalista i ecologista.

30

Temps de dones, dones en el temps

STES
INTERINDISCAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

CONFEDERACIÓN
INTERINDISCAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

STEI

Educadores rurals

Dones a l'EDUCACIÓ

FAUSTINA ÁLVAREZ GARCÍA

"Era un dona progressista, liberal i amb un esperit dinàmic i resolt que va orientar la seva intel·ligència i capacitat d'organització a millorar el sistema educatiu de l'època."

wikipedia

PINO RODRÍGUEZ

"La primera vegada que vaig arribar a dalt jo deia, plorant i tot, però si no hi ha ningú, ni hi ha cases, però sortien un munt de nins i nines de les coves."

"MARUJA" LOPEZ FRAILE

"Mestra clau en la defensa de l'escola pública i la supervivència dels col·legis i dels CRAI en zones despoblades de la comarca de Talavera de la Reina."

Maig 2027

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

Temps de dones, dones en el temps

PRIMER DE MAIG

1

1982 Neix Lais Ruiz i Forés, docent vinculada als llenguatges expressius i la creativitat.
1939 Neix Mª Victoria Moreno, professora i autora de literatura en gallec.

2

1926 Neix a Santiago de los Caballeros (República Dominicana) Aida Bonnelly de Díaz, musicòloga, pianista i educadora dominicana.

3

1898 Neix a Charleston (EUA) Septima Poinsette Clark, educadora afroamericana i activista dels drets humans.

4

1922 Neix Ofelia Díaz Muñiz, mestra lleonesa que va lluitar pel retir de docents a 65 anys.

5

1937 Neix a Bons Aires (l'Argentina) Emilia Beatriz M. Ferreiro, pedagoga reconeguda per les seves aportacions al procés d'adquisició de la llengua escrita.

6

1947 Neix a Nova York (EUA) Martha Nussbaum, defensora de l'ensenyament com a clau per al desenvolupament personal.

7

2016 Angela Duckworth publica el llibre *El Poder de la Passió i la Perseverança*, que promou un enfocament docent prioritzant la disciplina i la determinació.

8

1924 Neix a Soroca (Moldàvia) Sofia Imber, figura clau en la visibilització de l'art i el periodisme literari per dones a Amèrica del Sud.

9

1867 Neix a Bucarest (Romania) Sarmiza Bilosco, primera dona europea a obtenir un doctorat en Dret.

10

1878 Neix a Sivilla Pilar Bardem, actriu i activista espanyola. Ha estat coneguda per la seva defensa dels drets humans i les causes socials progressistes.

11

1731 Mor a Londres (Anglaterra) Mary Astell, considerada per molta gent com la «primera feminista anglesa».

12

1950 Neix Ana M. Cano González, filòloga i catedràtica, presidenta de l'Acadèmia de la Llengua Asturiana.
1932 Concepción Ramón Amat és nomenada al càrrec de directora de l'Escola de Magisteri d'Ourense.

13

1888 Neix a Copenhaguen (Dinamarca) Inge Lehmann, sismòloga que va revolucionar la ciència descobrint el nucli intern de la Terra.

14

1940 Mor a Toronto (Canadà) Emma Goldman, destacada anarquista, activista i feminista defensora de la independència econòmica de les dones.

15

1886 Mor a Massachusetts (EUA) Emily Dickinson. La seva obra va ser recuperada per la crítica feminista del XX com a símbol de la resistència intel·lectual enfront de l'opressió de les dones.

16

DIA DE LA RESISTÈNCIA ROMANÍ

17

1888 Neix Casilda Manzana i Lleida, mestra d'Osona reconeguda pel seu rol pioner en la promoció de l'educació en igualtat per a les dones.

18

1955 Mor a Daytona Beach (EUA) Mary Jane McLeod Bethune, educadora americana, lluitadora humanitària i activista dels drets humans.

19

1931 La pedagoga mallorquina Maria Mayol Colom participà, en representació del Foment de la Cultura de la Dona, en l'assemblea que aprovà l'Avantprojecte d'Estatut d'Autonomia de Mallorca i Eivissa durant la República.

20

1880 Neix a la Corunya Celia Brañas i Fernández Miranda. La seva visió de l'ensenyament de les Cibenies va estar d'acord amb la proposta educativa dels moviments de renovació pedagògica.

21

1935 Mor a Chicago (EUA) Jane Addams, activista feminista, sociòloga, pacifista i sufragista estatunidenca.

22

Neix Sonia Blanco Esquivias, responsable de l'OM 2020-26.

23

1940 Neix a Irún (Euskal Herria) M. José Urruzola Zabala, pedagoga, feminista i escriptora conscientzada amb la coeducació i l'educació en igualtat.

DIA INTERNACIONAL D'LES DONES, BERLÀ PAU I EL DESARMAMENT

1923 L'any de la Dona. Homenaje a la presencia de dones en la presentacion del calendari i temps de dones, dones en el temps. Aquesta vegada.

25

1957 Neix a Pontevedra Chis Oliveira, filòsofa, professora i escriptora gallega en l'àmbit de la filosofia, la didàctica, la coeducació, el feminisme i l'educació afectivosexual en l'adolescència.

26

1951 Neix a Califòrnia (EUA) Sally Ride primera dona dels Estats Units a viatjar a l'espai. defensà l'educació científica per a les nines.

27

1878 Neix a Chincha Alta (Perú) M. Jesús Alvarado Rivera. Va ser una de les més grans precursoras del feminisme modern a Llatinoamèrica.

Dia Internacional de Acció per la Salut de les Dones

Neix Marta Madruja Baix, docent, filòsofa i feminista.

28

1830 Neix a Vroncourt-la cote (França) Louise Michel. Va ser educadora, poetessa i escriptora anarquista.

29

30

1968 Neix María Fernanda Martínez de la Eranueva, mestra dedicada vocacionalment als alumnes marginal.

31

1935 Neix Maria Galiana, professora d'institut i actriu guanyadora d'un Goya pel film *Solas* (1999).

STES
INTERSINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Dones

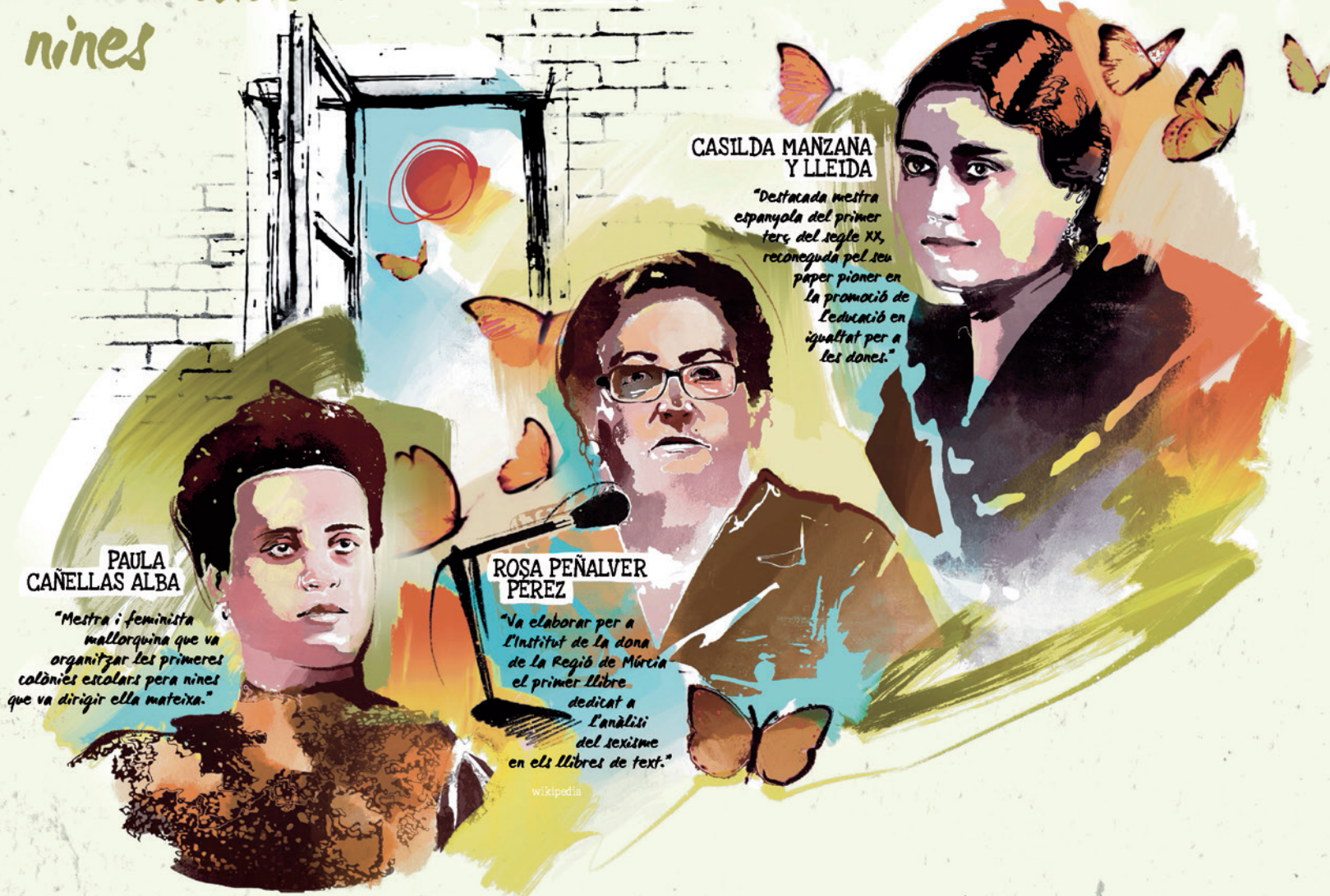

CONFEDERACIÓN
INTERSINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Dones

Defensores dels drets i l'educació de les nines

Dones a l'EDUCACIÓ

Juny 2027

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
	1 Neix Fermín Bardón Álvarez, responsable de l'OM de 2010-12. 1973 Mor Helen Parkhurst que proposa el Pla Dalton, una proposta educativa basada en l'absència de matèries concretes.	2 1975 Neix a Palma del Riu (Còrdova) Beatriz Micolata Carrillo de los Reyes, docent que ocupa actualment la Direcció general per a l'igualtat de Tracte i No Discriminació i contra el Racisme.	3 2015 Primera marxa del moviment feminista a Llatinoamèrica: Ni Una Menys.	4 DIA INTERNACIONAL DELS NINS I LES NINES INNOCENTS VÍCTIMES D'AGRESSIÓ	5 1964 Neix a Lleó Marian Moreno Llarena professora i experta en formació del professorat en educació.	6 1862 Neix a Cadis Teresa Azpiroz i Paul, docent la tasca social dins i fora de les aules de la qual li va donar un gran prestigi humà.
7 1862 Neix a New Hampshire (EUA) Alice Van Vechten Brown, professora d'Art i Història. Va ser creadora dels primers cursos de museologia i d'art modern.	8 1876 Mor a Nohant (França) George Sand, escriptora francesa pionera que es va rebel·lar contra les normes de la seva època.	9 1958 Neix Ana M. Mulero de la Torre, mestra que va treballar de manera dinàmica amb l'alumnat amb tècniques teatrals, contes i cançons.	10 1996 Mor a Cuernavaca (Mèxic) Betsie Hollands, periodista i feminista belga, figura emblemàtica del feminisme a Mèxic.	11 1956 Neix Paou Hermosilla, docent i activista per l'educació de la pau i els drets humans. Neix Beatriz Guirós, una de les veus més importants de l'esquerra sindical i pedagoga asturiana amb perspectiva feminista.	12 1937 El règim franquista separa Ernestina Otero Sestelo de la seva càtedra com a represàlia pel seu compromís republicà i renovador a l'ensenyament. Neix Branca Cuervo, responsable de l'OM 2000-03.	13 1958 Neix a Tetuan (el Marroc) M. Teresa López Beltrán, docent i experta coneguda de l'estudi del gènere.
14 1991 Primera vaga de dones a Suïssa.	15 DIA MUNDIAL DE PRESA DE CONSCIÈNCIA DE L'ABUS I MALTRACTAMENT A LA VELLESA ONU	16 1955 Neix a Palència Carmen Alario Trigueros, professora feminista i degana de la Facultat d'Educació de Palència.	17 1873 Neix al Masnou (Barcelona) Rosa Sensat i Vila, educadora catalana vinculada a l'ensenyament públic.	18 1972 Neix a Castelló Patricia Fernández Barberà, mestra d'Educació Infantil relacionada amb projectes creatius de l'aula.	19 DIA INTERNACIONAL PER A L'ELIMINACIÓ DE LA VIOLENCIA SEXUAL EN ELS CONFLICTES	20 1982 Neix Lorena Seix Martínez, fundadora de l'«Associació Bertriqui» amb el propòsit de donar accés a formació artística especialitzada a persones amb tota mena de capacitats.
21 DIA INTERNACIONAL DE L'ORGULL DE LESBIANES, GAYS, TRANSEXUALS I BISEXUALS	22 1988 Mor a Mèxic Enriqueta Agut Armer, mestra feminista i republicana castellonense. 1926 Neix Marta Angela Mata, política i pedagoga impulsora de la renovació de l'escola pública a la Transició.	23 1959 Neix Carmen Molina Mercado, destaca la seva trajectòria en educació artística i creativa.	24 1958 Neix Lola Rodríguez López, Villanova de la Reina, Jaén. Mestra, educadora i activista feminista.	25 1909 Mor a Guatemala Marta Chinchilla mestra guatemalenc assassinada per la seva oposició al règim de Jorge Ubico.	26 1986 Neix a Zamora Lara Morín Martín, mestra que es desplaçava a fer classes als alumnes que no podien acudir a la capital.	27 2023 L'Ajuntament de Valladolid va atorgar el reconeixement per la seva defensa de la diversitat sexual a la mestra M ^a Eugènia Martín Domínguez.
28 1974 Mor Marta de la O Lejarraga, per a ella l'acció de les dones a la societat s'articula en el sexe i classe social.	29 1986 Neix a Taqo Pozo (l'Argentina) Gloria Argentina Cisneros, mestra rural la tasca educativa de la qual ha transgredit fronteres i obtingut un gran reconeixement.	30 Neix Susi de León Morgado, Cadis, professora, sindicalista i feminista. Neix Virginia Cabrera, professora de Dret del treball i polítiques igualtat a la E.U.R.R.L.L. de Zamora (USAL).				

Temps de dones, dones en el temps

STES
INTERINDIVIDUAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

CONFEDERACIÓN
INTERINDIVIDUAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

STEI

Educadores a les ciències

Dones a l'EDUCACIÓ

Juliol 2027

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
			1 1993 Pilar Burgos Olivares, mestra d'Infantil i impulsora d'un corrent pedagògic innovador en els anys 80, aconsegueix a la direcció del CEIP Reyes Católicos de Melilla.	2 1946 Neix a Alacant M. Elena Simón Rodríguez filòloga, professora, catedràtica de francès i experta en coeducació.	3 1955 Les dones mexicanes van exercir per primer cop el seu dret al vot.	4 1846 Neix a Tarco d'Alarcón (Mèxic) Laureana Wright de Kleinhans, pionera del feminisme mexicà que va exigir el dret al vot de la dona.
5 1961 Neix a Salamanca Valentina de la Torre feminista que dedica la seva vida professional a l'ensenyament de persones d'ètnia gitana.	6 1907 Neix a Ciutat de Mèxic Frida Kahlo, pintora, l'obra de la qual gira entorn de la seva vida i del seu propi patiment.	7 1861 Neix a Vermont (EUA) Nettie Maria Stevens, mestra, bibliotecària, investigadora i reconeguda genetista.	8 1901 Neix a Toledo M. del Carmen Martínez Sancho, primera doctora en Matemàtiques d'Espanya.	9 1866 Neix a Bergondo (la Corunya) Carmen López-Cortón Viqueira, mestra i pedagoga formada en la Institució Lliure d'Ensenyament. Va escriure diferents treballs sobre l'educació de les dones.	10 1925 Comença a Tennessee, EUA, el famós «Judici del Mono», en el qual es va debatre l'ensenyament de la teoria de l'evolució de Darwin a les escoles.	11 1936 Mor Balbina Cayo Gutiérrez, mestra d'idees pedagògiques avançades renovadores. 1903 Neix a Costa Rica Adela Ferrato Segura, mestra, escriptora i militant comunista.
12 Dia de Malala 1997 Neix al Pakistan Malala Yousafzai, activista a favor del dret a l'educació de les nines i premi Nobel de la Pau.	13 1964 Neix Teresa Salinas. Va treballar en diversos col·legis murcians, així com d'assessoria de formació i tècnica docent en el MEC.	14 1925 Neix a Barcelona Maria Assumpció Català i Poch, professora, matemàtica i astronauta que es va dedicar a la docència.	15 1965 Mor a Moraleja del Vino (Zamora) Justa Freire, mestra i pedagoga condemnada al final de la guerra per pràctiques laïques.	16 1950 Mor a Montevideo (l'Uruguai) Paulina Luisi Janicki, metgessa, professora, sufragista i activista feminista uruguaiana.	17 1936 Neix a Rio de Janeiro (Brasil) Ana Mae Tavares Barbosa, educadora brasilera pionera en educació artística.	18 1881 Neix a Vitoria (Euskal Herria) Victoria M. de Maezu, una de les primeres dones a matricular-se a la Universitat de Salamanca.
19 2003 Mor a Santiago de Xile Elena Caffarena, destacada jurista i feminista pionera en la lluita pel sufragi femení.	20 1897 Neix a Jabuguillo (Huelva) Josefa Navarro Zamora, mestra andalusa seguidora de la pedagogia Montessori.	21 1893 Neix Àngela Camiós Pascual, Sabinán (Saragossa). Va col·laborar en la creació de l'Escola Cossío a València. Neix Sonia Fernández, responsable de l'OM 2007-10.	22 Dia Internacional del Treball Domèstic	23 1946 Neix a Agüimes (Gran Canària) Josefa Aurora Rodríguez Silveira, creadora de contes que permeten als infants reinventar el seu llenguatge quotidià.	24 1893 Neix Cristina Pol Carcia, mestra i inspectora educativa i fundadora de la Societat Psicològica Galega. Va militar al Partit Galeguista i va formar part del Seminari d'Estudis Galegos.	25 Dia Internacional de la Dona Afrodescendent 1954 Neix Adela Gabarri, León, presidenta de l'Associació Gitana d'Astúries.
26 1929 Neix a Barcelona Ana Maria Matute, tercera dona a ingressar a la RAE i escriptora guardonada amb els premis Planeta i Nadal. 1899 Neix Maria Solà de Selkars, pedagoga i escriptora catalana.	27 Neix Jeanne Baret, primera dona a circumnavegar el món vestida d'home. 1876 Neix Celestina Vigneux i Cibils, Girona, mestra i pedagoga pionera en l'avantguarda educativa catalana.	28 1917 Neix a Madrid la poetessa Gloria Fuertes, referent de moltes generacions.	29 1957 Neix Nieves Blanco García, pedagoga feminista i catedràtica de didàctica i organització escolar. Ha centrat la seva recerca en la coeducació i formació dels docents.	30 Neix Alicia Pozo, impulsora del projecte Filosofia per a Infants a Múrcia. Responsable de l'OM 2005-07.	31 1943 Mor Lida Gustava Heymann, pacifista i sufragista alemanya que va cofundar la Societat per al Sufragi Femení a Alemanya 1902	

Temps de dones, dones en el temps

STES
INTER SINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Dones

CONFEDERACIÓN
INTER SINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Dones

STEI

Educadores a les arts plàstiques

Dones a l'EDUCACIÓ

Agost 2027

Dilluns Dimarts Dimecres Dijous Divendres Dissabte Diumenge

Temps de dones, dones en el temps

2	3	1979 Neix Anna Marzá Ibañez, universitària la recerca de la qual s'ha dirigit a l'ensenyament de llengües en contextos multilingües. 2003 Mor Dorotea Barnes, pionera espanyola en química tant en recerca com en docència.	4	5	6	7	8
1958 Mor a Berlín (Alemanya) Josefa Úriz, mestra, pedagoga i activista política navarresa.	1848 Neix a Madrid Isabel Muñoz Caravaca, mestra, periodista i astrònoma defensora del vot femení.		1961 Neix Dolores Fernández, mestra fundadora i presidenta de l'Associació de Dones Gitanes Romi primera associació de dones gitanes en l'àmbit estatal.	2009 Mor a Sant Jaume de Calícia (la Corunya) Antonia Ferrín Moreiras, matemàtica, professora i la primera astrònoma gallega.	1979 Neix a Nova Jersey (EUA) Justine Ward, la primera dona a desenvolupar un mètode educatiu musical als EUA.		1904 Neix a San José (Costa Rica) Carmen Madrigal Nieto, pedagoga i activista defensora dels drets de les dones.
9	10	1965 Neix a Cabezón de la Sal (Cantàbria) Eva Gómez Pérez. Va fundar en els anys noranta l'associació per a la defensa de la infància i la joventut de Cantàbria.	11	12	13	14	15
	Neix Palmira García Díaz responsable de l'OM de 1990-96.	1983 Roser Gener Coll va intervenir en la creació del patronat municipal d'escoles d'infantil a Menorca.	1905 Neix Juana Capdevielle, pedagoga i bibliotecària. Va participar com a conferenciant a les primeres jornades sobre pedagogia sexual. Després del cop d'Estat franquista, va ser detinguda per la Guàrdia Civil i assassinada.	1881 Neix a Salamanca Dolores Cebrían, mestra republicana engatjada amb les renovacions pedagògiques i l'alfabetització popular.	1930 Neix a Ciutadella (Menorca) Aina Moll i Marquès, filòloga menorquina i primera directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya.	1907 Neix Carmen Conde, mestra i fundadora de la primera Universitat Popular de Cartagena. 1878 Neix a Madrid María Maroto, mestra i pedagoga defensora de l'educació femenina. 1904 Neix a Lugo M ^a Victoria Díaz, inspectora d'educació.	
16	17	1895 Neix a Mula (Múrcia) M. del Carmen Ibáñez. Va dedicar la seva vida professional a l'ensenyament, la composició i a la recopilació de cançons populars de la província d'Albacete.	18	19	20	21	22
2007 Mor a Ciutat de Mèxic Esperanza Brito de Martí, periodista i feminista que va lluitar pels drets sexuals i reproductius.	1801 Neix a Turku (Finlàndia) Fredrika Bremer, feminista, escriptora i sufragista suecsa, impulsora de la reforma pels drets de les dones.		1855 Neix a Milà (Itàlia) Linda Malnati, sindicalista influent, professora, pacifista i activista pels drets humans.	2018 Mor a la Plata (Argentina) M. Isabel Chorobick de Mariani, una de les fundadores d'Àvies de la plaça de Maig en aquell país.	1792 Mor a Nottingham (Anglaterra) Lady Mary Wortley Montagu escriptora i poetessa coneguda per desafiar les normes de gènere de la seva època.		1948 Neix a Jaén Mari Paz Cobo, mestra compromesa amb l'educació pública i cooperació. Sindicalista d'USTEA.
23	24	1955 Neix a La Línea de la Concepción (Cadix) M. Antonia Fernández Medinilla, mestra d'adults. Participa en el primer programa d'alfabetització de la Junta d'Andalusia.	25	26	27	28	29
	1986 Aurelia Gutiérrez Blanchard, pedagoga republicana, detinguda i assassinada per falangistes a Valldolid.	1987 Mor a Nova York (EUA) Victoria Kent, advocada i política republicana.	1855 Neix a Ferrero (Itàlia) Lidia Polt, primera dona italiana advocada al seu país. Defensora del sufragi femení.	1932 Neix a Londres (Anglaterra) Antonia Fraser, historiadora i novel·lista anglesa. La seva obra ha estat clau per a rescatar les perspectives femenines en la història britànica i europea.	1941 Xulia Minguiñón guanya la Primera Medalla en l'Exposició Nacional de Belles Arts amb el quadre Escola de Doloritas, en què retrata Dolores Chaves Vizoso.		Neix Rosa Zafra Lizcano, responsable de l'OM de 210-12. 1873 Neix Maria Goyri, professora i investigadora en el camp de la literatura espanyola.
30	31	1906 Neix a Califòrnia (EUA) Olga Taussky-Todd, matemàtica austro-estatunidenca i una de les poques dones destacades en matemàtiques d'alt nivell del segle XX.	1870 Neix Maria Montessori, Itàlia, pedagoga, filòsofa, activista feminista i sufragista. 1887 Neix Zenobia Camprubí, Malgrat de Mar. Escriptora, traductora i lingüista catalana.				
							
							

Educadores en la filosofía i les lletres

Dones a l'EDUCACIÓ

ROSA VALLÈS COSTA

"Una de les seves obres més destacades parla sobre el paper de la dona durant la Guerra Civil i el franquisme, visibilitzant les dones oblidades."

diariodebiza.es

GRACIELA HIERRO PÉREZCASTRO

"Va facilitar que s'abordassin en la docència aquells temes relacionats amb el cas i la sexualitat femenina considerats tabú en les societats patriarcal."

wikipedia

MARÍA ZAMBRANO

"La dona camina en la seva evolució, adquireix personalitat dia a dia, camina i s'esforça, aborda de front els problemes, dona la cara a la vida."

aforismos.net

imposible

Setembre 2027

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

		1	2	3	4	5
		1983 Vicenta Acoeb comença a Àvila l'organització i funcionament del primer CRA d'Espanya. Maria Carmen Ferrer Abellán, responsable d'OM de 1996-1998.	1917 Paula Cahellas Alba funda, amb altres mestres, l'Institut d'Estudis Feministes a Palma.	1968 Neix Elena Esther López Lillo, mestra i sindicalista. Primera dona presidenta de la Junta de Personal Docent no Universitari de la Regió de Múrcia.	1962 Neix a Lugo Xela Arias, docent, traductora i poetessa gallega. L'any 2022 se li dedica el Dia das Letras Galegas. Neix Victoria Robles, experta en la història de les dones a Espanya en la dictadura, exili i Segona Restauració Borbònica.	 DIA DE LA DONA INDÍGENA
6	7	8	9	10	11	12
1795 Neix a Dundee (Escòcia) Frances Wright, una de les primeres dones a EUA a parlar públicament sobre drets de les dones i de la reforma educativa.	1960 Neix Maruja López Fraile, referent en la docència rural a la zona de Talavera de la Reina.	1873 Neix a Hachinohe (Japó) Hanu Motoko escriptora, educadora i considerada la primera dona periodista del Japó.	1877 Neix a Coronel Oviedo (Paraguai) Serafina Dávalos, educadora, advocada i feminista.	1907 Neix a Brisbane (Austràlia) Dorothy Hill. Va ser la primera professora de la Universitat australiana i primera dona presidenta de l'Acadèmia Australiana de Ciències.	1992 Mor assassinada pels sublevats franquistes a Cangas de Narcea (Astúries) Belbina Cayor Cutiérrez, mestra d'idees pedagògiques avançades i renovadores.	1890 Neix a Hinojosa de Calatrava (Castella-la Manxa) Leonor Serrano Pablo, pedagoga i advocada impulsora del mètode Montessori a Espanya.
13	14	15	16	17	18	19
1943 Neix a Nova York (EUA) Linda Stein, artista feminista l'obra de la qual explora temes de protecció, gènere i 'alteritat' a través de l'escultura abstracta i figurativa.	1978 Neix a Burgos Cristina Balbas Martínez, sòcia i fundadora d'Escolab.	1977 Neix a Enugu (Nigèria) Chimamanda Ngozi Adichie, escriptora, activista i una de les veus contemporànies més potents del feminisme global.	1851 Neix a la Corunya Emilia Pardo Bazán, escriptora, que va defensar activament l'educació de les dones i la igualtat de drets.	1847 Carmen Arriagada publica un article sota el pseudònim d'El Imparcial. 1944 Neix Celis Amorós, filòsofa i assagista espanyola, considerada una de les teòriques més importants del feminisme de la igualtat.	 DIA INTERNACIONAL de la IGUALTAT SALARIAL	1956 Neix Beatriz Alfa Ramos, mestra i sindicalista referent a la província de Toledo.
20	21	22	23	24	25	26
1947 Neix Eli Bartra Murrià, filòsofa i acadèmica mexicana, pionera en la recerca sobre dones i art popular. 1792 Durant la Revolució Francesa les dones són admeses com a testimonis en el Registre Civil.	1978 Neix Rocio Medina Martín, professora de la Universitat Autònoma de Barcelona i integrant del Grup de recerca Antigona: Drets i societat amb perspectiva de gènere.	1832 Neix a Santianes (Astúries) Enriqueta González Rubin, escriptora que va defensar la instrucció de la dona i va denunciar la desigualtat social en el segle XIX.	 DIA INTERNACIONAL CONTRA EL TRÀFIC DE DONES I MENORS AMB FINALITATS D'EXPLOATAÓ SEXUAL 2014 Beatriz Quirós aconseguí l'aprovació d'esmenes sobre l'especialitat de l'astúria i contra la violència de gènere en el Consell Escolar de l'Estat.	1983 Neix Anita Sarkesian, crítica de mitjans i bloguera feminista coneguda per la seva anàlisi dels trops de gènere en els videojocs i la seva defensa d'espais digitals segurs per a les dones.	2011 Mor a Nairobi (Kenia) Wangari Maathai, primera dona africana a rebre el Premi Nobel de la Pau el 2004.	1906 Mor a Bolònia (Itàlia) Gualberto Alaide Beccari, escriptora i periodista italiana, sufragista, feminista, republicana, pacifista i reformadora social.
27	28	29	30			
1960 Neix a Toledo Maruja López Fraile, mestra referent de la docència rural en la zona de Talavera de la Reina.	 DIA PELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS I LA DESPENALITZACIÓ DE L'AVORTAMENT	31a Internacional de les Persones Sordes. Míriam Carlo va ser la primera actriu sorda a protagonitzar un film.	2002 Mor Mirta Botta, escriptora, assagista i docent. Va ser figura clau en la literatura argentina.			

Temps de dones, dones en el temps

STES
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

CONFEDERACIÓN
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

STEI

Educadores en la inclusió

Dones a l'EDUCACIÓ

RAMI FERNÁNDEZ

"Primera professora gitana amb discapacitat. Exemple per a totes les persones."

wikipedia

MARÍA EMMA MAYO PAIS

"Professora amb discapacitat visual de la Universitat de Santiago de Compostela especialitzada en inclusió."

INÉS SANTAMARÍA Y LORENA SAIZ

"Art, diversitat i inclusió. Fem accessible a tothom l'art i l'utilitzam com a eina útil d'inclusió social."

Asociación Berbiquí

Octubre 2027

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

				1 1931 S'aprova per les Corts el vot femení a Espanya, defensat per Clara Campoamor.	2 1814 Neix a Madrid M. del Rosari Weiss Zorrilla, pintora i una de les primeres doctes de dibuix a Espanya.	3 2013 Mor a Madrid Ángeles Santos, pintora i educadora catalana pertanyent a la Generació del 27.
4 1936 Josefa Carola Segret, mestra i escriptora compostel·lana, ingressa a la presó de Tui. En el seu llibre <i>A baix les dictadures</i> va deixar constància de l'horror de les presons franquistes.	5 1963 Naix Trinidad Muñoz Vacas, docent especialitzada en l'ensenyament a persones gitanes.	6 1937 Són assassinades pels falanxistes les 17 roses de Guàrdia.	7 1888 Neix a Petersburg (EUA) Edna Meade Colson, educadora coneguda per la seva contribució a la millora de l'educació de persones afroamericanes.	8 1917 Neix a Benimàmet (València) Jacinta Gil Roncalés. Després de sortir de presó (tancada per comunista) el 1964 va mantenir el seu compromís personal i es va dedicar a la docència artística.	9 1932 Mor a Madrid Carmen de Burgos Seguí, periodista, escriptora i traductora andalusa. Activista dels Drets de les Dones.	10 1896 Neix a Salamanca María Luisa Dorado primera catedrática de Llengua Llatina a l'Institut General i Tècnic de Castelló.
11 DIA INTERNACIONAL DE LES NINES 1977 Neix Angelita Trujillo, mestra i sindicalista que va promoure projectes de renovació pedagògica.	12 1961 Neix a Àvila M. del Pilar Cardiazábal Serrano, mestra compromesa contra les violències masclistes. Premi Meninas de Castella i Lleó.	13 1990 Es funda el Col·lectiu de Mulleres Ensinantes do Rosa ao Violeta, que treballa per analitzar i endicar el sexisme a l'escola gallega.	14 1971 Neix Teresa Gema Martín Casado, professora als Campus de Valladolid i Segòvia. Coordina el projecte «ComMujeres».	15 DIA DE LA DONA RURAL 2022 Asunción de Álvaro Benito inaugura l'exposició <i>Al Fil del Pensament</i> . Col·labora en projectes educatius i comunitaris.	16 2025 Ana Belén Yuste obté el reconeixement entre les deu millors doctes de l'Estat en ensenyaments de ciències amb enfocament motivador i aplicat.	17 2022 Rosa M. Palomares López, docent que obté el Premi SIMO a experiències d'igualtat.
18 1945 Neix a Màlaga Rosa M. Torres Rosado, docent experta en igualtat i coeducació.	19 1952 Neix a Sant Jaume de Galícia (la Corunya) Carme Alvarinho Alejandro, docent d'història, militant polític i feminista. El 1977 va participar en la fundació del Sindicat Galego de Treballadores i Treballadores do Ensino SGTE.	20 1963 Neix Paqui López García, educadora infantil amb trajectòria d'enguà del 1981. Membre del Sindicat de Serveis Públics Intersectorial de la Regió Murciana.	21 1850 Neix a Santo Domingo (República Dominicana) Salomé Ureña Díaz de Henríquez, educadora dominicana innovadora en l'educació de les dones al seu país.	22 2017 Primer Congrés de Feminisme Romani dut a terme per l'associació Gitanes Feministes per la Diversitat	23 1890 Neix Ernestina Otero Sestelo a Redondela, mestra i pedagoga. Pionera de la coeducació, va ser represaliada després del colp franquista.	24 1983 Es crea a l'Estat Espanyol l'Institut de la Dona.
25 2018 Mor a Turcia (Lleó) Covadonga Pérez Sánchez, mestra i republicana, educada a l'escola rural.	26 1980 Mor a Bons Aires (l'Argentina) Martha Salotti, educadora i escriptora argentina. Va ser formadora de doctes amb una perspectiva pedagògica innovadora.	27 1899 Neix a Supe (Perú) Laura Rodríguez Delantio, figura clau per a l'educació superior femenina a Llatinoamèrica.	28 1879 Neix a Arequipa (Puerto Rico) Luisa Capetillo, figura fonamental del feminisme anarquista, obrera, sindicalista i periodista.	29 1942 Neix a Barcelona Rosa Vallès Costa. Va ser catedrática de Geografia i Recerca i professora referent per a diverses generacions a Elvissa.	30 2010 M ^{re} del Henar Frutos, Valladolid. Va promoure el projecte <i>"In Crescendo"</i> , iniciativa musical coeducativa.	31 1889 Neix a Oca María Sánchez Arbós, mestra i pedagoga. Va participar en l'escola de la República i va defensar l'educació pública, laica i activa.

Temps de dones, dones en el temps

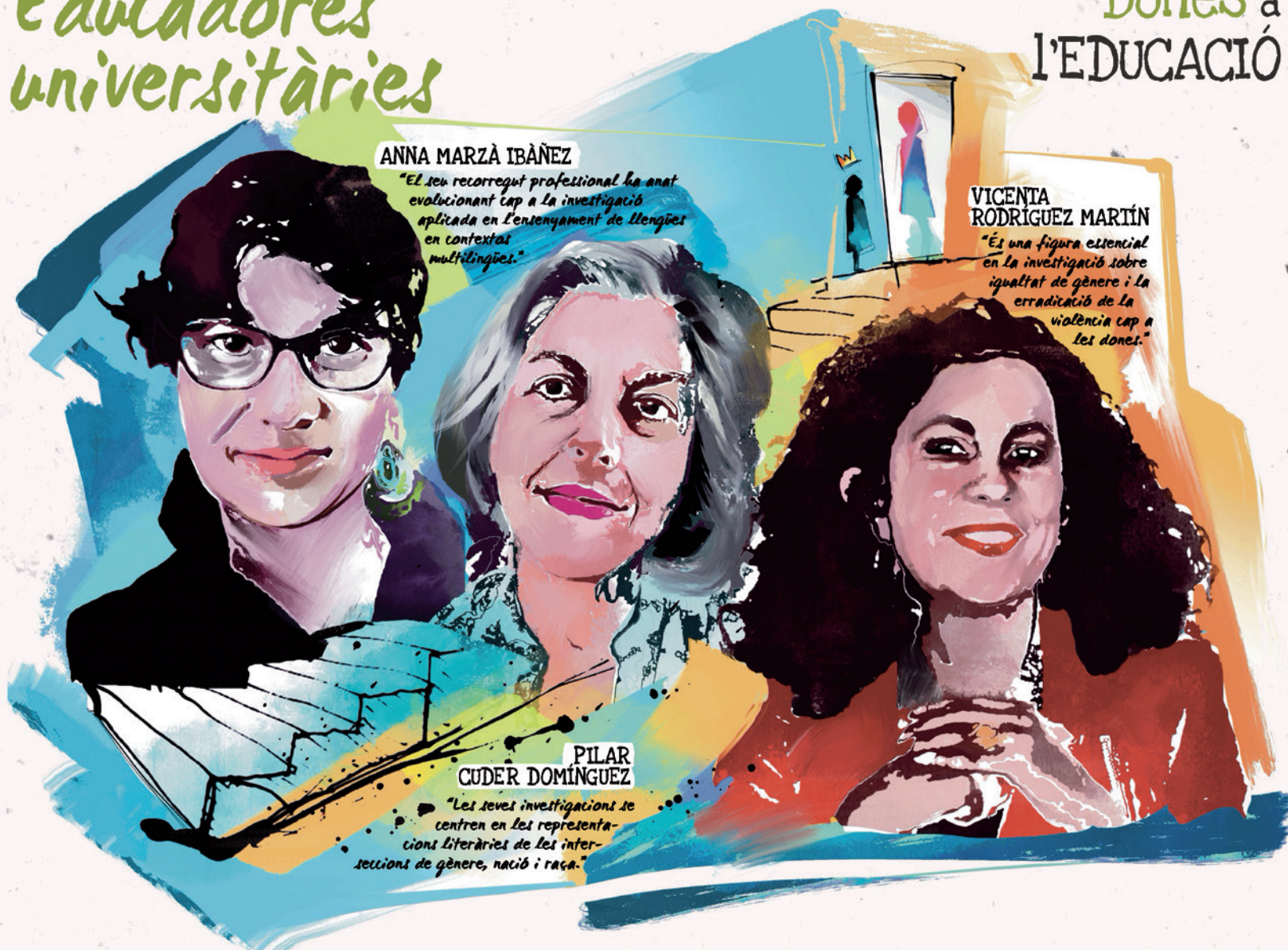
STES
INTERSECTORIAL
Organizació de Mujeres
Organizació de Dones

CONFEDERACIÓN
INTERSECTORIAL
Organizació de Mujeres
Organizació de Dones

STEI

Educadores universitàries

Dones a l'EDUCACIÓ

ANNA MARZÀ IBÁÑEZ

"El seu recorregut professional ha anat evolucionant cap a la investigació aplicada en l'ensenyament de llengües en contextos multilingües."

VICENTA RODRÍGUEZ MARTÍN

"És una figura essencial en la investigació sobre igualtat de gènere i la erradicació de la violència cap a les dones."

PILAR CUDER DOMÍNGUEZ

"Les seves investigacions se centren en les representacions literàries de les interseccions de gènere, nació i rasa."

Novembre 2027

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
1 1950 Mor a Santiago de Xile Elisa Díaz Insunza, la primera dona a graduar-se com a metgessa a Xile i a tot Llatinoamèrica.	2 1938 Neix a Cee (la Corunya) Paz López Faal, pionera a l'àmbit de la renovació pedagògica.	3 Neix Aurelia La felp Clavelo. Va ser responsable de l'Àrea d'Igualtat d'STEA.	4 1980 Mor a Cambridge (EUA) Elizabeth Muriel Gregory, primera dissenyadora d'aeronaus del món i primera dona canadenca a titular-se com a enginyera elèctrica.	5 1807 Mor a Roma (Itàlia) Angelica Kauffman. Va ser membre fundadora de la Royal Academy de Londres, deixant un llegat en l'ensenyament de la pintura.	6 2013 Mor Vicky Llorca, psicòloga, escriptora i activista feminista espanyola, coneguda per la seva tasca en la defensa dels drets de les dones.	7 Dia Internacional CONTRA LA VIOLENCIA I L'ASSETJAMENT ESCOLAR 2019 Mor Margarita Salas, bioquímica impulsora de la recerca en la Biologia Molecular.
8 1850 Neix a Madrid Rosario d'Acuña. Va ser una llibrepensadora, dramaturga i periodista, ferma defensora de la igualtat de la dona, el laïcisme i els drets civils.	9 1906 Mor a Cheltenham (Anglaterra) Dorothea Beale, educadora i sufragista britànica. Va ser una pionera en la reforma de l'educació secundària per a dones.	10 1999 Pilar Benjam Arguimbau obté la Creu de Sant Jordi per la seva contribució a la formació de docents i la recerca pedagògica.	11 1988 Neix Carmen Guillén Lorente, doctora en Història Contemporània especialitzada en l'anàlisi històrica amb perspectiva de gènere. 2024 Mor a Sant Jaume Marta Salavado, pedagoga gallega.	12 1888 Neix Villaroya de la Sierra (Saragossa) Amalia Ladrón de Guevara, innovadora i pionera en la Pedagogia i en el Magisteri.	13 1996 Mor a Majadahonda (Madrid) Carmen Conde, escriptora i primera dona a ingressar en la RAE. En el seu discurs d'ingrés, va denunciar obertament el masclisme present en la llengua castellana.	14 2025 Marta Asunción Flores, (Conca) rep un reconeixement amb motiu del Dia de l'ensenyament. És referent en metodologies emocionals i actives. Neix Pura Ferrer, mestra i sindicalista del País Valencià.
15 2023 Elena Gozávez Landete, premi pel projecte Aliança STEAM: Dones en peus de ciència. 2007 Caterina Valriu (Inca, 1960) rep el Premi de la Crítica Serra d'Or.	16 1957 Neix M. Ángeles Llorente Cortés, mestra que va participar activament en moviments de renovació pedagògica i plataformes en la defensa de l'escola pública.	17 1957 Neix Pilar Catalán Romero, va ser responsable de l'OM 1998-2000.	18 1939 Neix a Ottawa (EUA) Margaret Atwood, escriptora canadenca, referent del feminisme contemporani, especialment per la seva crítica al patriarcat en obres com <i>El conte de la criada</i> .	19 1864 Neix a Zamora María del Buen Suceso Luengo de la Figuera, mestra i escriptora. Directora de l'Escola Normal de Sòria fins al 1890.	20 1995 El col·lectiu <i>Maria Castaña</i> , format per dones docents gallegues, rep el premi Educació y Sociedad atorgat pel Ministeri d'Educació i Ciència. 1913 Neix Antonia Roldán, pionera en física i meteorologia.	21 1945 Neix a Vigo (Pontevedra) Carmen Avendaño Otero, activista i política coneguda per la seva lluita contra el narcotràfic a Califòrnia.
22 1981 Neix Inés Santamaría del Clot, fundadora de l'Associació Filiberqui amb el propòsit de donar accés a formació artística especialitzada a persones amb tota mena de capacitats.	23 1958 Neix a Malawi Theresa Ka-chundamoto, reconeguda per dissoldre centenars de matrimonis infantils i motivar a les nines a tornar a l'escola.	24 1879 Mor a Filadèlfia (EUA) Sarah Hale, escriptora i editora que defensora de l'educació igualitària per a homes i dones i activista social.	25 DIA INTERNACIONAL PER A L'ELIMINACIÓ DE LA VIOLENCIA CAP A LES DONES Neix Vicenta Rodríguez Martín, professora i investigadora sobre igualtat de gènere i l'erradicació de la violència cap a les dones de l'UCLM.	26 2022 Lluïsa Fuster Cortés va ser nomenada filla il·lustre de Menorca per ser educadora i defensora de la cultura mallorquina.	27 1975 Neix Soïta Martínez, professora de dibuix i arts plàstiques que combina la docència amb la pintura, ceràmica i joieria.	28 1899 Neix a La Unión (Múrcia) María Cegarra, il·lusionista en Ciències Químiques per la Universitat de Múrcia i docent durant quaranta anys en centres de Cartagena i la Unió.
29 Dia Internacional de les Defensores dels DDHH 1958 Neix Amada Traba, docent de Sociologia de l'Educació a la Universitat de Vigo. Participant activa en el camp de la Sociologia del Gènere.	30 2023 Primera Vaga General Feminista pel dret col·lectiu a la cura en Euskal Herria.					

Temps de dones, dones en el temps

Dones a
l'EDUCACIÓ

PER
A

TOTES

ESCOLA

PÚBLICA

sindicalisme

BELEN GONZÁLEZ LOPE
Cantabria

CHRISTINA FULCONIS MAROTO
Castilla y León

MARÍA SALVADO LÓPEZ
Galicia

PURA SÁNCHEZ SÁNCHEZ
Andalucía

BEATRIZ ALÍA RAMOS
Castilla La Mancha

MARI CARMEN GIL GARCIA
País Valencià

BEATRIZ QUIRÓS MADARIAGA
Asturies

ÁNGELA RODRÍGUEZ CALVO
Aragón

MARÍA DEL MAR MARTÍNEZ QUESADA
Melilla

JOANA TUR PLANELL
Illes Balears

PAQUI LÓPEZ GARCÍA
Murcia

MARY MAR ALMEIDA OSSA
Canarias

Desembre 2027

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

		1 1877 Neix a Santander Aurelia Gutiérrez-Cueto, nomenada directora interina de la primera Escola del Magisteri Primari de la ciutat de Melilla. Al 1936 va ser afusellada pel règim franquista.	2 1954 Neix a Cadis Carmen Calzado Requena, professora, feminista, ecologista, antimilitarista i sindicalista.	3 Dia Internacional de les Persones amb Discapacitat.	4 1978 Mor a Madrid Julia Peguero Sanz, mestra i feminista saragossana. 1919 Neix a Xagosa (Ourense) Francisco Álvarez, mestra destacada per la seva tasca d'alfabetització de menors i persones adultes.	5 1822 Neix Elizabeth Cabot a Boston, educadora i naturalista. Va contribuir a establir la Society for the Collegiate Instruction of Women en 1882.
6 1951 Neix a Vález Blanco (Almeria) Cándida Martínez López, primera dona degana de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Granada.	7 1963 Neix a Sivilla Pilar Tàvora Sánchez. El seu documentari Gran batalla gitana (2025) aborda la salut del poble gitano a l'Espanya del segle XVIII.	8 1912 Neix a Albacete Guillermo Madrazo Aranda, mestra i política espanyola i primera dona regidora a l'Ajuntament de València.	9 1948 Mor a Bons Aires (l'Argentina) M. Luisa Navarro Margat, mestra compromesa amb el projecte socioeducatiu republicà, els drets de les dones i la justícia social.	10 2025 Alicia López fa una xerrada sobre a Pegada dona Pedagogia Freinet a Galícia. 1961 Neix Laura Villafuerte, responsable de l'OM i creadora del primer calendari Temps de Dones, Dones en el temps.	11 1850 Neix Concepció Gimeno Gil y de Flaquer, mestra i escriptora aragonesa. 2023 Mor a Ordes (la Corunya) Lola Ferreiro, psiquiatra, docent i destacada feminista.	12 1881 Neix a Sant Jaume de Galícia Maria Concepció Pérez Iglesias, mestra i primera dona a ocupar el càrrec d'alcaldeessa a Galícia.
13 1970 Neix Christina Fulconis Maroto, compromesa amb la defensa del professorat i amb el sindicalisme des de STECYL. 1963 Bàrbara Duran és guardonada amb el premi Mallorcas d'assaig en català.	14 1958 Neix a Saragossa Pilar Aranda Ramírez, docent i primera rectora de la Universitat de Granada.	15 1877 Neix a Almoeve (Portugal) Emília de Sousa Costa, escriptora i feminista defensora de l'educació de les dones.	16 1901 Neix a Filadèlfa (EUA) Margaret Mead, antropòloga estatunidenca els estudis sobre sexualitat de la qual i gènere van ser revolucionaris per al feminisme.	17 1997 Ana Orantes Ruiz va ser assassinada després de denunciar per televisió quaranta anys de maltractament. Va ser el detonant social i polític a Espanya per a la reforma del Codi Penal.	18 Dia Internacional de les Dones Migrants	19 1935 Neix a Granada M. Luz Escribano Puelo, professora, poetessa i narradora. Va ser enquadrada a la Generació del 60.
20 1893 Neix a Vila-real (Castelló) Angelina Abad Cantaveila, mestra vinculada a la cultura de Vila-real.	21 1963 Neix Belén González Lope, Burgos. Mestra, política i sindicalista de STE-Cantàbria.	22 1913 Neix a Guadalupe (Mèxic) Graciela Álvarez Poncede Lieó, educadora i política. Va ser fonamental en la lluita per la ciutadania i participació política de les dones a Mèxic.	23 1954 Neix a Granada Teresa Flores Martínez, mestra i contadora d'històries.	24 1964 Neix Joana Tur Planells, professora i referent sindical a Eivissa. 1978 Neix a Jaén Elena Infantes Castro, mestra, coeducadora, feminista, sindicalista i precursora del Moviment 8M Jaén.	25 1872 Neix a Atiles (l'Argentina) Rosario Vera Peñazo, educadora i pedagoga. Va fundar el primer jardí d'infantes a l'Argentina.	26 1918 Mor a França Marie Bonnevial mestra, sindicalista i feminista francesa.
27 1975 Neix M. José Puchol Gil, mestra que ha format part del Projecte Educatiu 0-3 de Castelló.	28 1961 Neix Mariola Sanz Rodríguez, mestra referent en igualtat i coeducació. 1970 Neix Maria Martínez-Esparza, docent investigadora del departament d'Immunologia de la UMU.	29 2004 Es publica la Llei de Protecció Integral contra la Violència de Gènere a Espanya.	30 1903 Neix a San Fernando (Cadis) Carmen Hombro Ponzoa, mestra sindicalista. Va ser afusellada encinta el 1937 per defensar valors no concòrdants amb el catolicisme.	31 2017 M. Magdalena Gelibert i Miró (Manacor 1964) rep el Premi Aina Moll que atorga l'Obra Cultural Balear.		

Temps de dones, dones en el temps

STES
INTERINDISCIAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

CONFEDERACIÓN
INTERINDISCIAL
Organización de Mujeres
Organització de Dones

STEI

ACTIVITATS SUGGERIDES

Aquestes activitats estan extractades. Activitats completes i annexes a organizaciondemujeres.org

GENER Pioneres

De 0 a 3 anys

DESCOBRIM QUI ENSENYA

La persona educadora presenta imatges de dones que ensenyen (aula, lectura, acompanyament) i anomena accions: ensenyar, aprendre, cuidar... i va fent preguntes senzilles: "Què fan?, Tu també pots ensenyar?".

S'acaba l'activitat senyalant que les dones també han ensenyat al llarg de la història.

Es poden utilitzar làmines o projectar imatges de dones ensenyants. : https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Female_educators_from_Spain

De 3 a 6 anys

CONTEM LA HISTÒRIA D'UNA NINA QUE VOLIA APRENDRE

La persona educadora conta una petita història inventada inspirada en Fátima Al-Fihri: una nina que volia aprendre moltes coses i va decidir crear un lloc on totes les persones poguessin estudiar. Es pot utilitzar un titella o una pepa per representar la protagonista.

Durant el relat es fan preguntes: "Qui pot anar a aquest lloc?" "Només algunes persones o tothom?".

Al final, es construeix col·lectivament la idea que totes les persones tenen dret a aprendre i ensenyar.

https://es.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1tima_al-Fihri

De 6 a 9 anys

TRES DONES QUE VAREN CANVIAR L'EDUCACIÓ

Es presenten les imatges de Fátima Muhammad Al-Fihri, Maria de Maeztu i Gabriela Mistral. Es divideix la classe en tres grups i cada grup rep una petita informació sobre cada dona.

Cada grup explica a la resta qui va ser, què va fer i per què és important la dona sobre la qual han treballat.

Es construeix una línia del temps col·lectiva.

<https://mujeresbacanas.com/fatima-al-fihri-800-880/>

https://es.wikipedia.org/wiki/Mar%C3%ADa_de_Maeztu

https://es.wikipedia.org/wiki/Gabriela_Mistral

De 9 a 12 anys

INVESTIGACIÓ COOPERATIVA

En grups petits investiguen una de les pioneres per fer una exposició oral breu. Elaboren una fitxa amb:

- Any i lloc de naixement, context social, etc.

- Aportacions a l'educació: contribucions, llegat, etc.
- Dificultats que va poder tenir.

<https://laescueladelarepublica.es/biografias/maria-de-maeztu/>
<https://wrmagazin.com/relatos/gabriela-mistral-130-anos-de-una-poeta-revitalizada-y-claves-de-por-que-es-un-simbolo/>
https://buscador.womenslegacyproject.eu/catalog/27795521_es

De 12 a 15 anys

PENSAM AMB LES PIONERES

Lectura en veu alta de la cita de Maria de Maeztu:

"Som feminista, m'avergonyiria de no ser-ho..."

Cada persona escriu una paraula o idea que li suggereixi la frase. A continuació, s'organitza un diàleg en petits grups en torn a preguntes guia: Què significa ser feminista en el context de Maria de Maeztu? • Creus que avui segueix essent necessari? Per què? • Què significa participar en la cultura i el coneixement? • Totes les persones tenen les mateixes oportunitats per fer-ho?

Cada grup comparteix una idea clau amb la resta de l'aula que es recull en la pissarra per construir un mapa col·lectiu de conceptes parlats.

De 15 a 18 anys

DEBAT: EDUCACIÓ, PODER I DESIGUALTAT

Contextualització sobre l'accés de les dones a l'educació al llarg de la història. S'organitza un debat estructurat en tres moments:

L'alumnat se situa (físicament o simbòlicament) davant d'aquestes dues afirmacions: "L'educació ha estat igual per a totes les persones al llarg de la història" o "Avui ja existeix igualtat en l'educació".

En grups, reflexionen sobre: qui ha tengut històricament accés a l'educació i qui ha quedat fora, com influeix el gènere, la classe social i l'origen, quines desigualtats persisteixen avui...

Persones adultes

LES NOSTRES DONES REFERENTS

L'activitat comença amb una breu lectura o presentació de diverses dones pioneres en l'educació per activar coneixements previs. A continuació, es desenvolupa un diàleg guiat: Quines educadores recordam de la nostra experiència personal o escolar? Quin impacte varen tenir en les nostres vides o aprenentatges? Per què és important tenir referents femenins en l'educació?

Cada persona pren nota d'un nom i una idea clau. Posteriorment, es construeix una llista col·lectiva de referents femenins, que pot ampliar-se incorporant figures del calendari: Temps de Dones, Dones en el Temps.

Maria de Maeztu

Atenció a la diversitat

En totes les activitats i nivells:

- S'adaptaran les propostes per a garantir la participació de tot l'alumnat.
- Es tindran en compte les necessitats específiques de suport educatiu.
- Es complirà amb la col·laboració de professionals especialistes quan sigui necessari.
- Es prioritzaran metodologies inclusives, flexibles i respectuoses amb els diferents ritmes d'aprenentatge.

FEBRER Mestres transformadores

De 0 a 3 anys

L'APARADOR DE LES CAPACITATS

Fase 1: Davant el mirall, si és té, anirem donant instruccions al nostre alumnat del tipus: "Qui té les mans fortes per empenyar la paret? Tots tenim mans fortes! Qui pot acariciar-se la cara amb suavitat? Tots som suaus!". Es reforça la idea que la força i la tendresa estan en tots els cossos per igual.

Fase 2: Convidam els infants a pintar en el paper continu segons la música:

Amb música forta: han de pegar cops de color o pintar amb energia. "Quina força que tenen els nins i les nines en pintar!".

Amb música suau: han de pintar amb el tou dels titts, fent carícies al paper. "Que delicats som tots quan volem!".

Fase 3: El racó dels referents. En acabar, aferram els pictogrames al voltant del mural. Comentam de manera senzilla el que veim: "Mirau, aquest nin té cura d'un nadó com nosaltres i aquesta nina és una gran constructora." Se'ls convida a senyalar qui s'assembla a ells en l'acció, no en el físic.

De 3 a 6 anys

LA SILUETA

Treball en petit grup (4 persones), grup només de nines i grup només de nins.

Materials: paper continu, retoladors, colors i llapis.

Per analitzar què pensam de l'altre sexe, un membre de cada grup s'ajeu sobre el paper continu (els nins representaran un nin i les nines, una nina). Retallam la silueta. Amb retoladors, retalls de diaris i ceres dibuixaran: al cap, el que pensen, als ulls, el que veuen, a la boca, el que parlen, a les orelles, el que escolten, en el cor, el que senten, a les mans, el que ofereixen, en els peus, per on caminen. En assemblea, presentaran les siluetes a tota la classe i s'anirà comentant el que han anat representant. Al final s'adonen que no hi ha gaire diferència entre el que es reflecteix en un nin i que es reflecteix en una nina.

De 6 a 9 anys

VISIONAT DE DOCUMENTAL SOBRE MARIA MONTESSORI

<https://www.youtube.com/watch?v=2FAaWBEKj3g>

A través d'aquest vídeo, l'alumnat podrà conèixer la vida d'aquesta famosa pedagoga. Una vegada l'hagin vist desenvoluparem diverses activitats com per exemple dibuixar-la, escriure alguna cosa sobre la seva vida, contar en assemblea allò que més ens

ha cridat l'atenció, inventar una activitat dins de la corrent Montessori.

De 9 a 12 anys

MESTRES PER UNA SESSIÓ

Es repartirà a cada alumne i alumna un tema que haurà de preparar-se per després explicar-lo a la resta de companys i companyes. El tutor o tutora actuarà com un alumne/a més.

Amb aquesta activitat intentam desenvolupar l'empatia i la valoració cap als seus mestres i les seves mestres.

De 12 a 15 anys

DONES MESTRES TRANSFORMADORES

Treball individual o en parelles.

Biografia de mestres que amb la seva feina i dedicació han aconseguit transformar la manera d'educar i de transmetre els coneixements. Repartirem noms i fotos de mestres sobre les quals hauran de cercar informació per després exposar-la als seus companys i companyes de classe. Dones del nostre calendari: Rosa Sensat, Antia Cal Vázquez, Maria Montessori...

De 15 a 18 anys

L'ARBRE DE L'ENSENYAMENT

Cada alumne i alumna triarà una mestra que hagi marcat la seva etapa escolar, amb aquella que més va empatitzar, amb qui va sentir més connexió, amb qui més va aprendre...

Hauran d'aportar els seus noms i realitzar una feina d'investigació a través de contactes amb el centre i, si és possible, també entrevistar la mestra que han triat. Redactaran una petita biografia de la protagonista, així com experiències, vivències, anècdotes...

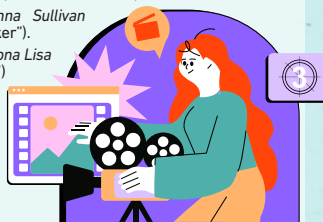
El treball s'exposarà davant tot el grup i el material s'anirà aferrant en un gran arbre que prèviament tots i totes hauran dibuixat en un paper continu. La idea és que quedi exposat en algun lloc visible de la classe o del centre.

Persones adultes

CINEFÒRUM

Després de veure les pel·lícules o documentals s'iniciarà la tertúlia en la qual es comentaran lliurement aspectes com: rompre rols de gènere, educar en igualtat, transformar la societat, donar veu a experiències invisibilitzades.

- Diarios de la calle ("Freedom Writers")
- El miracle d'Anna Sullivan ("The Miracle Worker")
- El somriure de Mona Lisa ("Mona Lisa Smile")
- Ni uno menos.
- Les mestres de la República.
- Les educadores.

MARÇ Mestres i pedagogues en la República

De 0 a 3 anys

ACTIVITAT 1. Aprenem els noms de les mestres Justa i Aurelia i de les companyes i companys.

En l'assemblea cantam una canço de bon dia amb cada un dels noms dels nins i les nines i de les mestres.

ACTIVITAT 2. o llocam les fotos de les mestres Justa i Aurelia al costat de la foto de la nostra mestra i n'acolorim imatges per col·locar-les en un mural amb l'alumnat.

De 3 a 6 anys

ACTIVITAT 1.

El nostre personatge d'aula ens deixa un puzzle de Justa Freire que hem de construir en grup i ens demana que investiguem. Demanam a companys de 5è i 6è de primària que ens ajudin a investigar. Descobrim Bèlgica i França, els països on va viatjar per formar-se.

ACTIVITAT 2.

Coneixem Carmen Conde i aprenem el seu poema "Caminau a l'unison".

L'il·lustram i el gravam en el programa de ràdio del centre. Cream el glosari Carmen Conde en el qual incorporam les paraules que anam aprenent i el seu significat. També pictogrames i el suport d'una gravació oral i en llengua de signes.

De 6 a 9 anys

Descobrim el quadre "Dos Germanes" de Maria Blanchard, germana d'Aurelia Blanchard que representa el suport i estima entre dones.

Qui era Aurelia? En grups de 4-5 alumnes s'investiga sobre el seu lloc de naixement, estudis universitaris, vida professional i càrrecs i participació política. Exposició de grup d'experts i representació per parelles del quadre a través de la tècnica del préstec.

De 9 a 12 anys

CREACIÓ DEL "RÀDIO-PÒDCAST DE LES INVISIBLES"

Carmen Conde i el seu marit varen fundar la Universitat Popular de Cartagena i ella va fer molta feina en la ràdio. Dividirem la classe en grups perquè gravin un micro-podcast (2-3 minuts):

El Guió:

Han d'imaginar una entrevista entre Carmen Conde i una de les dones anteriors (Aurelia o Justa).

El Conflicte:

En l'entrevista, Carmen ha de contar què va sentir en entrar a un món d'homes (la RAE) i com la seva tasca educativa amb les Missions Pedagògiques la va preparar per formar-ne part.

Secció "Paraules Rescatades":

Carmen defensava la llengua. Cada grup ha de triar una paraula que defineixi el feminisme actual (ex.: sororitat, empoderament, equitat) i explicar per què creu que Carmen les inclouria avui en el diccionari.

De 12 a 15 anys

A través de la tècnica del collage, crearem retrats de Carmen Conde, Aurelia Blanchard i Justa Freire per a l'exposició per al 8 M del centre.

Utilitzarem fotografies, articles de diari i part dels seus poemes, assaigs i publicacions.

De 15 a 18 anys

LÍNIA DEL TEMPS COL·LABORATIVA

Entendre l'impacte històric de la República a través de Genially: La Sisena Columna: L'Espanya que mai vares estudiar. Connectar literatura i pedagogia. Analitzar textos de Carmen Conde: "Hallazgo", "Dominio", "El universo tiene ojos", "Amor", "Ante ti" i estudiar la vida i l'obra de Justa Freire: <https://elpais.com/espana/madrid/2021-09-02/para-justa-freire.html>.

Persones adultes

Llegim "Historia de una maestra" de Josefina Aldecoa que ens permet conèixer la vida de les Mestres i pedagogues de la República a les quals dedicam aquest mes del calendari.

Acabam amb una tertúlia en què cada persona comparteix les parts del llibre que més li han cridat l'atenció i per què.

ABRIL Mestres a l'exili

De 0 a 3 anys

1. L'alumnat escollirà làmines de flors i animals del poema de Gloria Fuertes "La maestra de las flores", anomenant-los amb l'ajuda de la persona docent.

2. La persona docent llegirà el poema amb l'alumnat i dansarà amb la seva làmina per l'aula.

3. En un mural, amb els distints elements del poema: flors i animals, acolorim lliurement.

4. Els infants duran cossiolets de plantes a classe per cuidar-les.

De 3 a 6 anys

LA MALETA DE LA MESTRA VIATGERA

Elaborar un conte o història senzilla que introduïrem en l'assemblea.

Per exemple: Això era i no era una mestra que vivia en un poble molt bonic. Li agradava molt la seva feina i ensenyar els seus nins i nines a llegir, comptar, dibuixar i aprendre històries meravelloses. Un dia, per coses difícils que varen passar al seu país, va haver de fer una maleta i viatjar molt lluny per seguir ensenyant altres nins i nines.

Preguntes: Com es deu sentir la mestra en haver de deixar el seu poble i viatjar a un país desconegut?

I tu, com et sentiries si haguessis de deixar ca teva?

Podem ajudar-nos d'algun material -com una maleta- on ficarem objectes importants o un mapa en el qual indicarem el viatge que va haver de fer la mestra.

Per acabar l'activitat, l'alumnat realitzarà un dibuix lliure que representi la història.

De 6 a 9 anys

"LES MESTRES QUE IL·LUMINEN CAMINS"

Gran grup (pluja d'idees): Què fa una mestra? Per què és important ensenyar? "La docència és l'única professió que crea tota la resta". Perquè existeixi una metgessa, un bomber, una veterinària, un fuster o una astronauta... primer hi ha d'haver algú que els ensenyi a llegir, escriure, pensar i aprendre.

Com ens sentim quan aprenem una cosa nova?

Dibuixa una escola on tots aprenem per què una mestra ho fa possible. Escriu una frase curta (ex. Ser mestra és...).

Tancament: Quin súper poder creus que té una bona mestra? Per què és important que tothom pugui aprendre? Les mestres represaliades varen ser persones que no es varen rendir. Gràcies al seu exemple, avui aprendre és un dret".

De 9 a 12 anys

CARTA A LA MESTRA

Cada nina i nin escriurà una carta dirigida a una mestra

invisible que va haver d'anar-se'n. A la carta hi poden expressar, per exemple, què li agrada aprendre amb ella, què li dirien per donar-li ànim i com creuen que se sentiria en ensenyar a un altre país.

Es llegiran algunes cartes en veu alta a la resta de la classe.

Després s'aferraran les cartes en un mural titulat "Mai oblidam les mestres". El mural quedarà com a recordatori de la importància de les dones de l'ensenyament i la memòria històrica.

De 12 a 15 anys

Cerca a Internet i llegeix les biografies de dues mestres de la república que varen tenir desenllaços diferents en la seva vida (a moltes els va passar el mateix que a elles): Josefa Uriz Pi (Pepita) i Balbina Gayo Gutiérrez. Contesta les següents preguntes:

- Què tenen en comú ambdues dones? - Quines idees impulsaven en la seva tasca com a mestres? - Varen tenir algun càrrec important? - Que els va passar després del cop d'estat franquista? - De què se les acusava perquè elles temessin per la seva vida? - Va haver-hi algun judici per a algunes d'elles? - Per què creus que els va passar el que els va passar? - Creus que si això passés avui tendries professors i professores les vides dels quals estassin en perill per les seves idees o la seva metodologia? Per què?

De 15 a 18 anys

PRODUCCIONS ARTÍSTIQUES SOBRE MEMÒRIA

En grups, es realitza una producció artística (poema, collage o il·lustració inspirada tant en l'experiència de les mestres espanyoles exiliades després de la Guerra Civil com les mestres republicanes a Mèxic o en la figura de Maria Zambrano. A través de l'art es representa l'exili, l'ensenyament i la transmissió de la memòria.

Persones adultes

Lectura del llibre "El barracón de las mujeres", Fermina Cañaveras Espasa- 9788467071764

La novel·la que treu a la llum la història de les dones espanyoles obligades a prostituir-se en els camps de concentració.

Mitjançant un grup de lectura i debat explorarem les condicions de la dona en aquest àmbit, així com l'extrapolació a qualsevol conflicte bèl·lic.

Josefa Uriz Pi

ACTIVITATS SUGGERIDES

Aquestes activitats estan extractades. Activitats completes i annexes a organizaciondemujeres.org

MAIG Educadores rurals

De 0 a 3 anys

Li demanem a l'alumnat que dugui peluixos petits si en tenen a ca seva, els parlem dels animals i explicam com és la BALENA.

1. Escoltarem la cançó "La ballena Borondona" (YouTube), ens aprenem la tornada: *La ballena Borondona nada y nada por el mar aparece y se enconde nadie sabe dónde está.*
2. Per acabar, acolorim una fitxa de La ballena Borondona.

De 3 a 6 anys

Amb el mateix cançoner escoltarem *Drago-Dragón*. A l'assemblea parlem de la importància dels arbres i entre tots aportam idees per elaborar un conte. A psicomotricitat fem estiraments com les fulles de Drago.

De 6 a 9 anys

Demanaran als majors de la família, veïns i coneguts si tenen alguna referència de mestra rural que els expliquin el que significa fer feina en una escola d'aquest tipus: avantatges i inconvenients.

- Verbalitzaran i explicaran la informació que han rebut.
- Cercaran retalls de diaris i revistes i els duran per fer un mural entre tota la classe.

De 9 a 12 anys

Fem entrevistes a les mestres de l'escola demanant-los:

Has fet feina en una escola rural? Coneixes algú més que hi hagi fet feina? Què ha significat fer-hi feina? Quina repercussió ha tenguut? Quines diferències has trobat entre l'escola rural i la d'un poble gros o ciutat?

Per grups de 4 i en una cartolina escrivim la informació obtinguda.

De 12 a 15 anys

PINO RODRÍGUEZ DÍAZ

Una de les protagonistes del mes de maig és Pino Rodríguez Díaz, cerca informació sobre ella.

<https://pellagofio.es>

- Cercar informació sobre l'illa de naixement i situar-la "correctament" en el mapa. Situar el municipi

de Tejada i cercar tota la informació que trobis sobre aquest poble, quin significat té per Canàries el 30 de maig?

- Treball personal sobre la dificultat de treball d'una mestra rural.

De 15 a 18 anys

FAUSTINA ÁLVAREZ GARCÍA: EDUCACIÓ, FEMINISME I CANVI EN EL MÓN RURAL

Visionat del vídeo sobre el llibre *Faustina Álvarez García. Una pionera feminista entre el magisteri i la inspecció educativa*. Després, contestar a les següents preguntes:

<https://youtu.be/u0aldBgs-cy?is=ftk1TkeHp4Df0rAlh>

Quines metodologies educatives innovadores va introduir a les escoles rurals? Amb quins objectius va crear la mutualitat "Perpetuo Socorro"? Va ser Faustina la primera dona inspectora en l'àmbit educatiu a Espanya?

Realitzar una posada en comú de les respostes i participar en un debat sobre:

L'impacte de la tasca de Faustina als centres educatius rurals; Les dificultats que va enfrontar com a dona en aquest context històric; El seu paper com a referent per a altres dones a la docència.

Persones adultes

LA TASCA DOCENT EN CONTEXTOS RURALES.

Investiga en mitjans digitals les trajectòries de les protagonistes del mes de maig amb a docents de col·legis rurals.

Responde:

- Quines contribucions van fer a l'educació rural?

- Amb quins reptes s'enfrontaren en la seva tasca?

Debat en grup sobre:

Impacte de la seva feina i lideratge com a dona.

Posada en comú de:

Reptes semblants en la educació rural actual (despoblació, falta de recursos)

Estratègies per millorar la docència en zones rurals basades en la seva experiència.

Atenció a la diversitat

En totes les activitats i nivells:

- S'adaptaran les propostes per a garantir la participació de tot l'alumnat.
- Es tindran en compte les necessitats específiques de suport educatiu.
- Es comptarà amb la col·laboració de professionals especialistes quan sigui necessari.
- Es prioritzaran metodologies inclusives, flexibles i respectuoses amb els diferents ritmes d'aprenentatge.

JUNY Defensores dels drets i l'educació de les nines

De 0 a 3 anys

CASILDA I LA MÚSICA

Presentam al nostre alumnat a través d'una imatge a Casilda, una mestra que lluitava per la igualtat de les nines i nins per a posteriorment escoltar, cantar i ballar la cançó "Arròs amb llei" en versió del Dia de la dona.

<https://www.freedom.com/articles/22645/cancion-arroz-con-leche-version-dia-de-la-mujer>

De 3 a 6 anys

CASILDA I LA SEVA FESTA DE L'ARBRE

Una mestra disfressada de Casilda Manzana i Lleida els contarà en assemblea, a través d'un conte inventat, com treballaven en aquella època i com celebrar la seva tradicional festa de l'arbre. Posteriorment se'ls convidarà a participar en "la festa de l'arbre" en la qual plantaran un arbre, cantaran cançons i inventaran poesies entre tots guiats per el o la docent.

De 6 a 9 anys

MESTRES D'ABANS I D'ARA

- En l'assemblea, ensenyar una imatge de Casilda amb les seves alumnes i una altra dels infants amb el seu docent.

Demanarem: *En què se pareixen i en què es diferencien les fotos? Com creieu que ensenyava Casilda? Què ensenyava a les nines? Què va fer Casilda per fomentar la igualtat en aquella època?*

- Posteriorment, en grups de quatre persones, es pensarà quines accions poden contribuir a empoderar les nines (ex.: Fomentar la seva autonomia, eliminar estereotips) per, després, posar-les en comú.

De 9 a 12 anys

CASILDA I EL SEU LIBRE "LAS MUJERES DEL MAÑANA"

Presentar i llegir el capítol XIX "Respetad a la vejez" del llibre *Las mujeres del mañana*. En aquesta obra Casilda reflecteix, a través d'un cas real basat en una de les seves alumnes, la importància de respectar els límits que ens imposen les persones majors, interpretant-los com un benefici per a nosaltres i per a una convivència sana.

A continuació, debatre sobre la importància del respecte i d'establir límits i normes per garantir una bona convivència.

De 12 a 15 anys

En un moment en el qual la dona era educada per al manteniment de la llar i la cura dels infants i del marit, apartant-la de la formació intel·lectual sota el supòsit que no els era necessària, la mestra Paula Cañellas apostava per educar les dones per a si mateixes: per gaudir de la cultura, per poder treballar i per tenir una projecció cívica.

Investigar sobre els drets de les dones vulnerats per la llicència marital, legalitzada el 24 de juliol de 1889 i mantinguda fins el 1975.

Realitzar una performance que evidenciï la diferència entre els drets de les dones en el nostre país fa tan sols 50 anys i el moment actual, i la importància de l'educació en igualtat per rompre la clara discriminació entre homes i dones.

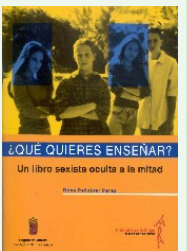
De 15 a 18 anys

Emulant Rosa Peñalver Pérez, que va escriure el primer llibre dedicat a l'anàlisi del sexisme en els llibres de text, per grups, triau un dels llibres de text que estau utilitzant aquest curs i investigu si existeix sexisme i/o estereotips en el seu llenguatge, il·lustracions, continguts.

Posteriorment realitzau una posada en comú, reflexionant sobre les causes d'aquest sexisme i proposant millores.

Persones adultes

Realitzar un debat sobre el paper que té l'educació en la deconstrucció dels estereotips de gènere i les pràctiques discriminatòries

JULIOL Educadores a les ciències

De 0 a 3 anys

El mestre o la mestra mostra diverses imatges relacionades amb l'espai: planetes, constel·lacions, naus espacials, astronautes... qualsevol suggeriment serveix. L'alumnat haurà de pintar la imatge que més el ha agradat en un full amb pintura de mans. Després, depenent de la capacitat de llenguatge que tinguin, haurà d'explicar per què ha triat aquesta il·lustració.

De 3 a 6 anys

BINGO SOBRE EL COS HUMÀ

Mostrar a l'alumnat la fotografia de Concepción Aleixandre Ballester, una de les primeres dones que va estudiar medicina a Espanya. Explicar els impediments de les dones per a accedir a l'educació superior.

Elaborar un bingo del cos humà, confeccionar paperetes amb diferents parts i òrgans del cos humà.

De 6 a 12 anys

Activitat 1: **UNA ENDEVINALLA EXPLOSIVA:**

Es llegeixen les històries de les dones del calendari del mes de juliol.

El joc consisteix en escriure en un paper, una petita presentació o característica de cadascuna de les nostres protagonistes. Una vegada escrita l'hauran d'introduir dins un globus.

Penjarem els globus en la pissarra i es van explotant, poc a poc, i per equips, han de descobrir a la docent que es descriu.

Activitat 2: **JOC DE 2 MENTIDES I 1 VERITAT SOBRE LES PROTAGONISTES DEL CALENDARI DEL MES DE JULIOL.**

Demanarem que expliquin 3 coses a la resta de companys/es, dues de les quals seran mentida i una haurà de ser una veritat.

L'objecte és que el grup endevini quina és la veritat.

De 12 a 15 anys

FOLLOW THE LIDER / QUI ÉS LA LÍDER?

A través de l'exploració del blog: *Líderes femenino 21*, un projecte creat per la docent Rosa Maria Palomares López, proposam a l'alumnat una sèrie de dones líders en política del món i reflexionam sobre la seva importància.

En grups de 3 o 4, els assignarem una líder i els donarem 5 minuts per a investigar-la.

Després hauran de completar una fitxa amb les següents dades:

NOM DE LA LÍDER	
PI	
CARRER	
CURRICULUM	

Finalment, demanarem a cada grup que presenti la seva líder en un minut com si fos un tràiler o la introducció d'un presentador.

Reflexió final: *Per què creus que coneixem menys a aquestes dones que a líders masculins?*

De 15 a 18 anys

A finals del segle XIX a la Facultat de Medicina de la Universitat de València hi devia haver aproximadament cinc-cents estudiants, entre els quals es trobaven només tres dones: les valencianes Concepción Aleixandre i Manuela Solís, graduades en 1889, i la murciana Sinesia Pujalte Martínez, que va abandonar els seus estudis a cinquè de carrera.

Investigau per grups petits les xifres actuals a la Facultat de València. Després d'obtenir les dades, responen les següents preguntes:

- Quin és el percentatge de dones i homes que estudien medicina en aquesta facultat?

- A què creus que es deuen aquestes xifres?

- Saps d'alguna altra carrera de Ciències en la qual hagi ocorregut el mateix? I al contrari? Per què creus que ha passat això?

Persones adultes

DONES EN LA CIÈNCIA: TRENCAR BARRERES

Visionau del següent vídeo:

Dones científiques que van canviar la història
<https://www.youtube.com/watch?v=6pYhNhmuiPE>

Després reflexionau i debateu en grup:

• Quines aportacions d'aquestes dones t'han resultat més interessants?

• Per què és important donar visibilitat a les dones en la ciència?

• Coneixes alguna científica actual?

Per finalitzar, cada grup elaborarà un petit cartell o diapositiva amb el nom d'una científica i una frase que destaquï la importància de la igualtat en la ciència.

Els treballs s'exposaran a classe.

AGOST Educadores a les arts plàstiques

De 0 a 3 anys

1. **EXPLORACIÓ SENSORIAL AMB TEXTURES** (inspirada en Maria Montessori). Crear un "racó de textures" on puguin tocar, esquinçar, estrènyer i explorar.

2. **PINTURA AMB ELEMENTS NATURALS** (inspirada en Rudolf Steiner). Usen elements naturals com a eines per pintar o estampar.

De 3 a 6 anys

L'obra d'Augusta Savage explora l'escultura i el volum a l'art. Es veuran unes imatges projectades o impreses sobre diferents escultures relatives a la dona des de la Venus de Milo fins a Rubens, Leonardo da Vinci o Miquel Àngel.

Després es repartirà plastilina per modelar una figura femenina, estilitzada, bàsica, senzilla, segons els models que s'ha vist anteriorment o fent servir la seva pròpia imaginació.

De 6 a 9 anys

L'obra d'Inés Medina estudia la geometria i l'ús de diferents materials a l'expressió artística.

Es mostraran prèviament unes imatges amb informació bàsica sobre el concepte 'Geometria' en l'art, per a poder traslladar nosaltres les idees de manera clara.

Es pot preguntar sobre si a l'habitació, a l'aula, o pels carrers ells aprecien formes geomètriques bàsiques.

A continuació repartirem unes cartolines, uns llapis i colors i es tractarà de representar de manera geomètrica diversos elements o jugar amb la pròpia geometria de manera separada o la geometria present en un cos, un espai, un animal, etc.

De 9 a 12 anys

L'ESTIGMA DE LA BOGERIA. L'OBRA D'ÁNGELES SANTOS TORROELLA

Dones artistes i estigma de la bogeria. Una mirada transversal al segle XX:

<https://www.youtube.com/watch?v=EIV0vcRP17Y> (34'10" - 47'11"). Escolta el vídeo i contesta les preguntes:

- Què caracteritza les obres d'Ángeles Santos especialment les dels anys 20 i 30 del segle passat?
- Quina edat tenia quan va pintar els seus primers quadres? Pots anomenar-ne alguns?
- De quina manera Ángeles Santos trenca amb les idees socials del que havien de ser les pintures de les dones?
- Quines són les seves obres principals?
- En quin quadre es reflecteix el conflicte amb la seva família?
- Per què la internen en un sanatori?
- Què opina Ramón Gómez de la Serna sobre el seu internament?
- Quin efecte produeix en la pintura el fet de ser internada?

De 12 a 15 anys

QUI FALTA EN LA HISTÒRIA DE L'ART?

Idea clau: Detectar la invisibilització de dones artistes i construir nous referents.

L'alumnat comença reflexionant sobre els seus coneixements previs en art, identificant l'escassa presència de dones.

A partir d'aquí, s'organitza en grups per a investigar a Maude Irvine Kerns, Inés Medina Sánchez o Augusta Savage.

Cada grup analitza aspectes bàsics (biografia, obra i paper com a docent) i transforma aquesta informació en un producte visual (cartell artístic) que combini text i imatge. Exposen el seu treball a la resta de la classe.

L'activitat finalitza amb una reflexió crítica guiada, on l'alumnat analitza per què aquestes figures han estat menys visibles i com influeix el gènere a la història de l'art.

De 15 a 18 anys

ART, PODER I GÈNERE

L'alumnat realitza una recerca més profunda sobre les artistes que apareixen el mes d'agost, incorporant context històric, social i educatiu. Es posa el focus en les dificultats estructurals que van haver d'afrontar per ser dones (i, en el cas d'Augusta Savage, també per raça).

S'organitza un debat on l'alumnat argumenta sobre si el món de l'art continua essent desigual en l'actualitat.

Finalment, s'elabora un treball individual o grupal en format d'assaig, pòdcast o vídeo, en el qual s'exposen les seves conclusions i reflexions sobre la necessitat de visibilitzar referents femenins.

Persones adultes

EL RENAIXEMENT D'HARLEM. INDAGANT L'ESCUPTURA D'AUGUSTA SAVAGE

Treball col·lectiu que consisteix a rastrejar entre l'alumnat, l'obra d'Augusta Savage. El treball final consistirà en fer un cartell amb les fotos de les seves obres més rellevants i els trets més característics de la seva obra, condicionada pel moment que li va tocar viure.

• Es reparteixen diversos textos, trets d'internet:

<https://historia-arte.com/artistas/augusta-savage>

<https://afrofeminas.com/2019/01/17/augusta-savage-la-escultura-negra-mas-importante-del-siglo-xx/>

<https://mymodernmet.com/es/augusta-savage/>

• Preguntem per contestar en grup:

• A quin moviment artístic s'adscriu Augusta Savage? • De quina manera es reconeix la seva tasca pedagògica en l'art? • De quina manera va sofrir la discriminació racial? • Quines són algunes de les seves obres més reconegudes? • Per què no s'ha conservat gran part de la seva obra?

ACTIVITATS SUGGERIDES

Aquestes activitats estan extractades. Activitats completes i annexes a organizaciendemujeres.org

SETEMBRE Educadores en la filosofia i les lletres

De 0 a 3 anys

REPARTIMENT DE TASQUES EN FORMA DE CANÇÓ

A partir d'una melodia i una lletra aferradisses i fàcils de recordar aprenem una coreografia senzilla (ensenyar mans i peus, escombrar i rentar...). Que emfatitza la idea de la cançó: tothom pot dur a terme qualsevol tasca, sense divisions de gènere.

De 3 a 6 anys

GESTIÓ DE LES EMOCIONS I RESOLUCIÓ DE CONFLICTES: EL POT DE LA CALMA

En assemblea, reflexionem sobre les conseqüències d'enfadar-nos i perdre el control, per a nosaltres i per a les altres.

Reunim ampolles de plàstic netes i transparents, purpurina de diversos colors i petits objectes acolorits i brillants (lluentons, botons, clips...). Deixem als infants triar els colors i objectes que més els agradin i els ajudem a emplenar les seves ampolles amb aigua, cola i els objectes triats. Les ampolles han de quedar molt ben tancades.

Ensenyarem a l'alumnat a usar "el pot de la calma": quan els envaeixi una emoció negativa poden agafar el seu pot, agitar-lo i observar com es posa el contingut mentre tornen a regular-se.

De 6 a 9 anys

COM MARIA ZAMBRANO: TERTÚLIA I REVISTA

Exposam breument qui va ser Maria Zambrano i en quins projectes va participar al llarg de la seva vida.

Dividim el grup en petits equips de dos o tres estudiants, uns mixtos i altres no mixtos per a observar diferències entre les seves conclusions. Els demanem que parlin sobre algun problema que existeixi en el seu col·legi, poble o barri.

Ajudam cada equip a redactar un petit article sobre la problemàtica trobada i a il·lustrar-ho amb algun dibuix o fotografia. Per a acabar, decidim entre totes i tots quin nom posam a la nostra revista i la maquetarem per a poder imprimir-la i donar-li difusió.

De 9 a 12 anys

UN DIA EN LA VIDA DE...

De manera individual demanem que triïn una persona del seu entorn més pròxim i recullin en forma de diari un dia en la vida d'aquesta persona (quins horaris té, quines tasques realitza, quines aficions...).

Cada estudiant lliurarà la seva redacció es realitzarà una posada en comú. In-

troduïrem la idea de Graciela Hierro que les dones som considerades "éssers per a uns altres".

Reflexionarem col·lectivament sobre el temps que es dediquen a sí mateixos dones i homes i quin temps dediquen a la cura dels altres.

De 12 a 15 anys

QUI ESTÀ DARRERE D'UN PSEUDÒNIM?

"Durant la major part de la història, Anònim era una dona" ("For most of history, Anonymous was a woman."). La famosa cita de Virginia Woolf destaca la invisibilitat històrica de les escriptores. Moltes dones no van poder signar amb el seu nom i van utilitzar pseudònims com George Eliot, Fernán Caballero, Isak Dinesen, Ellis Bell, Robert Galbraith, Bell Hooks o Víctor Català.

1) Esbrina quines dones s'oculten darrere dels pseudònims anteriors i les causes que les van dur a utilitzar-los. Cerca altres pseudònims i descobreix qui hi ha darrere.

2) Cada alumne/a escriu un petit text (conte, poema o reflexió) i el signa amb un pseudònim. S'intercanvien els textos entre els companys/as i s'intenta endevinar la seva autoria. Hi ha hagut alguna sorpresa?

De 15 a 18 anys

LA CAIXA D'INEIS: EL TEST DE BECHDEL

La normalització de la desigualtat és el primer obstacle a vèncer. Hi ha eines que ens ajuden a descobrir aquestes desigualtats, com posar-se les ulleres liles o aplicar el test de Bechdel a pel·lícules i sèries. Aquest test planteja tres preguntes sobre els continguts audiovisuals:

Hi ha almenys dues dones en aquesta pel·lícula? • Parlen entre elles? • D'alguna cosa que no sigui un home?

Comprometre's a aplicar el test a les properes pel·lícules o sèries que vegem i fer una posada en comú reflexionant sobre l'androcentrisme i la infrarepresentació de les dones en els continguts audiovisuals.

Persones adultes

EL "TENDEDERO" DE MÓNICA MAYER

L'artista feminista Mònica Mayer va crear la instal·lació "El Tendero" en 1978 a Mèxic on va exposar més de 800 targetes rosa amb respostes manuscrites a la pregunta de què era el que més violentava les dones a la seva ciutat convidant-nos a reflexionar sobre les violències difícils de detectar que vivim quotidianament. Cada persona completa per escrit la frase: "Com a dona, el que més detesta de la meua ciutat / del meu treball és..." en una targeta i es penja a un estenedor improvisat col·lectiu. Anàlisi i debat sobre les respostes obtingudes.

Atenció a la diversitat

En totes les activitats i nivells:

- S'adaptaran les propostes per a garantir la participació de tot l'alumnat.
- Es tindran en compte les necessitats específiques de suport educatiu.
- Es comptarà amb la col·laboració de professionals especialistes quan sigui necessari.
- Es prioritzaran metodologies inclusives, flexibles i respectuoses amb els diferents ritmes d'aprenentatge.

OCTUBRE Educadores en la inclusió

De 0 a 3 anys

PODEM JUGAR A TOT!

Assemblea inicial: Presentació d'imatges de nins i nines realitzant diferents activitats: cuinar, construir, cuidar bebès, conduir, etc. Sempre s'utilitzarà un llenguatge inclusiu: Totes les persones podem fer de tot.

Es poden fer adaptacions a l'alumnat amb NEE amb l'ús de SAAC, suport visual i amb gestos, i anticipant les activitats amb rutines.

S'organitzen diferents espais sense etiquetar per gènere:

- Racó de cures (ninots, cuinetes).
- Racó de construcció (blocs, peces grans).
- Racó artístic (pintura, plastilina).
- Racó de disfresses (diversos rols: bomber/a, metge/a, família, etc.).
- Racó de lectura, on es llegeixin diversitat de contes.
- Zona d'assemblea.

De 3 a 6 anys

TALLER D'EXPRESSIONI ARTÍSTICA: En honor a Maria Emma Mayo Pais, proposem els següents tallers.

Taller de modelatge en fang. Amb els ulls tapats, els nins i les nines modelaran en argila com s'imaginen que seria en Lorenzo, el protagonista del conte (parlat en l'assemblea).

Taller d'expressió corporal. L'alumnat tractarà d'explicar i fer-se entendre, sense parlar, una part d'un conte que tots coneixen perquè s'ha treballat a l'aula.

De 6 a 9 anys

"LAULA DE MARIA LUISA ESCRIBANO"

La docent narra un conte adaptat on Maria Luisa Escribano és una mestra que ajuda que tots els nins i nines aprenguin de manera diferent.

S'usen pictogrames (poden ser els propis d'ARASAC), imatges i llenguatge clar (lectura dramatitzada).

Es fa una assemblea guiada (preguntes per a tots i totes).

Preguntes adaptades:

Tots aprenem igual? • Què va fer Maria per a ajudar? • Com ens sentim quan algú ens ajuda?

De 9 a 12 anys

L'Associació "Berbiqui", fundada per Lorena Saiz i Inés Santamaria, neix amb el propòsit de proporcionar formació artística especialitzada i de qualitat a persones amb tota mena de

capacitats. En el projecte Dibuvoces, l'Associació "Berbiqui" utilitza il·lustracions creades pel seu alumnat per a dissenyar productes com samarretes, calcetins o mocadors; donant veu als temes que motiven al seu alumnat.

a) Investiga sobre el concepte d'inclusió i crea una il·lustració (dibuix, collage, imatge digital...).

b) Plasma la il·lustració en algun producte que pugui vendre's en el mercat.

c) Enregistra un àudio per pujar a xarxes socials explicant què és la inclusió des del teu punt de vista, tal com va fer Sara Olalla. https://www.youtube.com/watch?v=e_kU0venjiE

De 12 a 15 anys

PER A L'ALUMNAT ACNEE: MISSATGE EN BRAILLE

Utilitzant adhesius en relleu, l'alumnat forma el nom i l'edat de Maria Emma Mayo Pais. Això fa tangible la forma en què ella accedeix a la informació.

"REFERENTS EN INCLUSIÓ"

Iniciem amb una enquesta interactiva anònima (Men-timeter) on l'alumnat respon a preguntes com:

- Coneixes alguna dona referent en educació?
- Què significa inclusió per a tu?

A continuació, fem una breu exposició amb Genially presentant figures com: Rami Fernández; Maria Emma Mayo Pais; La labor de la Associació Berbiqui... S'analitzen les seves aportacions des d'una perspectiva social i feminista. Posteriorment, l'alumnat treballa en petits grups per crear una "targeta de referent" (digital o en paper), on han d'incloure: Biografia, obstacles superats, aportacions a la inclusió i un missatge inspirador per a la seva generació.

De 15 a 18 anys

TALLER D'IL·LUSTRACIÓ "DIBUVOCES"

Per a l'alumnat ACNEE: Realitzar una sessió de dibuix lliure on l'alumnat creï els seus propis personatges o dissenys. Explicar com l'associació "Berbiqui" utilitza aquests dibuixos per crear productes reals (calcetins i bosses) a la seva botiga Dibuvoces.

RESTA DE L'ALUMNAT: Fer un vídeo atesa la realitat de les dones gitanes (consultar <https://asociacionromi.org>). Reflexionar sobre la doble discriminació i per què es considera a Rami Fernández la primera mestra gitana amb discapacitat funcional del 80%.

Persones adultes

1. TERTÚLIA DIALÒGICA: "PEDAGOGUES QUE INSPIREN"

Lectura i debat de textos breus de pedagogues rellevants. Reflexió sobre la vigència de les seves idees.

2. TALLER DE MEMÒRIA: "LES MESTRES DE LA MEUA VIDA"

Esriptura autobiogràfica sobre dones educadores significatives. Posada en comú voluntària.

NOVEMBRE Educadores universitàries

De 0 a 3 anys

1. EL MUR DE LES LLENGÜES

Inspirant-nos en Anna Marzá i el seu treball amb el multilingüisme, jugarem amb els sons. Escollirem cançons infantils o salutacions en diferents llengües (les dels infants de la classe) i observarem com una mateixa cosa pot dir-se de moltes maneres.

2. PINTEM LA IGUALTAT

En homenatge a Vicenta Rodríguez i el seu treball per la igualtat, farem un mural conjunt on totes les nines i nins, pintaran amb les mans celebrant que tots podem jugar i crear una obra junts.

De 3 a 6 anys

1. INVENTEM LA NOSTRA HISTÒRIA

Seguint la passió de Pilar Cuder per la literatura, cada infant dibuixarà un personatge que hagi viatjat des de molt lluny. Després, entre tots, inventarem una història en la qual la col·laboració sigui la clau.

2. EL JARDÍ DEL BON TRACTE

En honor al treball de Vicenta Rodríguez per la igualtat i l'apoderament, crearem un jardí de flors de paper gegants. En cada pétal, l'alumnat dibuixarà o escriurà (amb ajuda) accions que ens fan sentir bé i segurs. Aquest jardí "creixerà" en el passadís o algun espai del centre per a commemorar el 25 de novembre.

De 6 a 9 anys

COM HO DIRIES TU?

resentació d'una mateixa frase: "Vull aigua".

• Producció oral per part de l'alumnat en diferents registres: De manera educada; Acompanyada de gestos; En un altre idioma; Com si foren un robot o un actor...

• Objectiu: Entendre que comunicar no és només parlar, sinó que intervien molts altres aspectes: to de veu, postura, etc.

De 9 a 12 anys

DETECTIUS DE LA HISTÒRIA

Es divideix al grup en petits equips. A cada equip se li dona una targeta amb la història d'una dona important (podeu incloure Marie Curie o Margarita Salas). Cada grup ha de llegir la seva història i dibuixar: • Què va estudiar • Què va aconseguir • Quines dificultats va tenir per ser dona.

Després, cada equip comparteix la seva investigació amb la resta. Reflexionem amb preguntes com:

- Era fàcil per a elles estudiar?
- Creieu que avui és igual?

De 12 a 15 anys

VEUS UNIVERSITÀRIES FEMENINES

Investigació: Triar una universitat de referència. Entrevistar dones de tots els estaments possibles de l'entorn universitari: càrrecs de govern, professors, alumnes...

Desenvolupament:

1. Redacció de l'entrevista.
2. Execució i gravació de l'entrevista.
3. Edició de vídeo i àudio.
4. Debat final i propostes de millora..

Producte final: PÓDCAST

De 15 a 18 anys

DONES QUE GENEREN CONEIXEMENT

Preguntar al grup: Coneixeu alguna dona investigadora actual a Espanya?.

Conclusió breu del docent: "Avui coneixerem dones que sí que estan investigant i produint coneixement en la universitat".

Divideix la classe en 3 grups:

- Grup 1: Anna Marzá Ibáñez (didàctica de llengües)
- Grup 2: Pilar Cuder Domínguez (estudis feministes i literatura)
- Grup 3: Vicenta Rodríguez Martín (cas de menor visibilitat)

Lliurament a cada grup d'una fitxa amb preguntes guia.

Es realitzaran exposicions dels treballs realitzats.

Persones adultes

DONES QUE ESCRIUEN EL FUTUR DE L'EDUCACIÓ A ESPANYA

Triar dues d'aquestes professores universitàries. Investiga com defensen i divulguen el seu treball.

PROFESORA	DEPARTAMENTO	UNIVERSIDAD
Alba Ambrós Pallares	Educació Mèdica i audiovisual	UB
Rocio Angulo Martínez	Pedagogia	UVa
Ana Maria Betello Nicolás	Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal	UV
Linda J. Castellado Quintana	Didàctica i Organització Escolar	UMU
Maria Felix Torrealba	Didàctica de les Ciències Socials	UB
Carmen Fernández Morante	Didàctica i Organització Escolar	USC
Mª del Carmen García García	Didàctica i Organització Escolar	UCA
Prudencia Gutiérrez Estebo	Didàctica i Organització Escolar	UEs
Maria Luisa Pérez Cañado	Filologia anglesa	UIA
Teresa Pozo Llorente	Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació	UGR
Maria Rodríguez Maneo	Psicologia	UAM
Maria José Serván Núñez	Didàctica i Organització Escolar	UMA
Margelida Pons Jaume	Filologia Catalana i Lingüística General	UIB

DESEMBRE Escola pública i sindicalisme

De 0 a 3 anys

ACTIVITAT 1: EL MEU OBJECTE ESPECIAL

Es demana a cada infant que porti de casa un objecte significatiu per a ell o ella. Es col·loquen tots damunt l'estora o a lloc visible. Cada criatura recull el seu objecte i realitza una acció amb ell (abraçar-lo, besar-lo, mirar-lo, ensenyar-lo al grup...). La persona adulta pot acompanyar verbalitzant emocions: "Veig que t'agrada molt el teu objecte", afavorint l'expressió afectiva.

ACTIVITAT 2: ON ÉS EL MEU OBJECTE?

Els objectes s'introdueixen en un sac opac. Cada nen o nena introdueix la mà i intenta reconèixer el seu objecte mitjançant el tacte.

De 3 a 6 anys

ACTIVITAT 1: CONEC EL MEU COS

Amb pintura no tòxica, l'alumnat estampa les seves mans i peus en paper continu, utilitzant el color que prefereixi. S'escriu el nom de cada nen o nena al costat de les seves petjades, afavorint la identificació personal i la consciència corporal.

ACTIVITAT2: ENS MOVEM I ENS TROBEM

L'alumnat es desplaça per l'aula al ritme d'un pandero. Quan el so es deté, cada nin o nina s'atura i abraça o saluda la persona més pròxima, respectant sempre la voluntat de cada participant (pot ser abraçada, xoc de mans, somriure, etc.)

De 6 a 8 anys

ACTIVITAT 1: CREEM APARIATS

S'explica què és un apariat. A partir d'imatges o paraules (gat, gripau, maduixa, taula, pilota, camió...), l'alumnat crea els seus propis apariats, fomentant la creativitat lingüística.

ACTIVITAT 2: DESCOBRIM OBJECTES

Seguint una metodologia inspirada en Maria Montessori, es col·loquen objectes dins d'una bossa opaca. Un/a estudiant descriu l'objecte sense anomenar-lo i la resta del grup intenta endevinar de què es tracta.

De 8 a 10 anys

ACTIVITAT 1: RECERCA DEL TRESOR

S'amaga un objecte, es fan grups i s'han d'anar resolent les endevinalles per a arribar a l'objecte amagat. Cada equip comença per una pista diferent.

Exemple: Pista 1 - Matemàtiques - Si en una classe hi ha 24 alumnes i es repartixen en grups de 4... Quants grups hi ha?

Resposta: 6. Anar a: aula 6

ACTIVITAT 2: DRAMA I ROLS

Inspirada en Dorothy Heathcote. Es planteja una situació: "Estem en una illa recentment descoberta on apareix una nova espècie animal". En grups de 5-6 persones, cada participant assumeix un rol (científica/o, arqueòloga/o, fotògrafa/o, exploradora/or...).

Des del seu rol, interactuen i descriuen l'espècie imaginària, desenvolupant la creativitat, l'expressió oral i el treball cooperatiu.

De 10 a 12 anys

ACTIVITAT 1: DEBATEM

Seguint l'enfocament d'Anna Camps, s'organitzen debats en parelles. S'introdueixen temes en una caixa i cada parella n'extreu un (per exemple: platja o muntanya? s'assignen rols i es fomenta l'argumentació, el respecte i l'escolta.

ACTIVITAT 2: INVESTIGUEM PEDAGOGUES

Es formen grups heterogenis de 4 estudiants. Es presenten referents com Maria Montessori, Emilia Ferreiro, Dorothy Heathcote, Anna Camps o Ellen Dissanayake. Cada grup tria una pedagoga i dissenya una activitat basada en el seu enfocament, que posteriorment pot aplicar-se a Educació Infantil.

De 12 a 15 anys

Cada alumne i alumna decideix quina professió voldrà fer de gran i fa una aproximació dels ingressos mensuals que poden percebre. Han de reflexionar si amb aquest sou mensual podrien pagar serveis com la salut i l'educació privada. Al final es realitza un debat per a poder reflexionar sobre les desigualtats que hi hauria si no tenguéssim en l'Estat Espanyol sanitat i educació pública.

De 15 a 18 anys

ACTIVITAT 1: Investigar per grups petits, no més de 4, el què és el sindicalisme. Exposar la informació per grups i reflexionar com poden actuar els sindicats docents en l'educació.

ACTIVITAT 2: Assemblea estudiantil- sindical. Debatran per torns de paraula els problemes que troben en el seu centre educatiu: males instal·lacions, falta de materials, ràtios molt elevades... Finalment, es fa una reflexió de com la unió dona la força i possibilita canvis socials.

Persones adultes

ACTIVITAT 1: Es demana que s'investigui com són les condicions laborals actuals del professorat (vacances, baixes mèdiques, jornada laboral...) i es comparen amb les de principis del segle XX. L'objectiu és identificar quins drets s'han aconseguit gràcies a l'acció sindical.

ACTIVITAT 2: En grups de 5, han de realitzar cartells o vídeos curts on es reflecteixi la importància que té la llibertat sindical i la defensa de l'escola pública. Es presentaran i n'explicaran el contingut per a conscienciar-se de la importància de la lluita pels drets d'una educació pública i universal.

